Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 241. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ГРУДНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 19, 1984 No. 241. VOL. XC.

М. Лівицький, президент УНРеспубліки в екзилі, відвідав „Свободу"

Президент М. Лівицький у розмові з редакторами В. Левенцем і Т.Кардашинець.

Джерзі Сити, Н. Дж. — Президент УНРеспулбіки в екзилі Микола Лівицький, який в суботу, 8-го грудня ц.р. прибув з дружиною із Західньої Німеччини до З'єднаних Стейтів Америки, зложив куртуазійну візиту у видавництві „Свобода" у четвер, 13-го грудня, і в розмові з редакторами порушив багато справ і проблем пов'язаних з працею Державного Центру УНР.

Треба підкреслити, що М. Лівицький, не зважаючи на те, що він перевантажений власною працею і активністю у політичному житті, систематично співпрацює зі „Свободою", надсилаючи до друку аналітичні статті й огляди, які знаходять позитивну оцінку в читачів. Не дивно, отже, що редактори „Свободи" зустріли президента М. Лівицького тепло і вітали його, як свого колеґу по перу. Статті Лівицького, під власним прізвищем і псевдонімами, друкуються в „Свободі" від багатьох років.

З огляду на обмежений час, яким розпоряджав в день відвідин президент М. Лівицький, він не мав змоги поінформувати редакторів, а тим самим й читачів „Свободи", про пляни майбутньої своєї діяльности, але все таки вдалося заторкнути деякі аспекти його співпраці з В-вом „Свобода" в майбутньому.

Американська солістка відспівала 9 українських пісень

Монтклер, Н. Дж. — Як уже інформовано, американська співачка-сопрано Діта Делман у своєму концерті в неділю, 2-го грудня ц.р., використала український репертуар.

Концерт її був дуже успішний під артистичним оглядом і показав велику культуру та багатство голосу співачки. Вона відспівала ряд народних пісень з Норвеґії, Еспанії, України і ЗСА.

В українському репертуарі Д. Делман виконала дев'ять українських народних пісень, а саме: „Ой, не світи, місяченьку", „Я люблю Петруся", „Як ніч м'я покриє", „Ой, казала мені мати", „Кажуть люди, щом щаслива", „І не стелися", „Гречаники", „Місяцю ясний" і „Гандзю".

Співачка виконала всі пісні з виразною та правильною українською дикцією, за що при кінці концерту подякувала публічно Дарії Зєлик, яка допомогла її вивчити українську мову пісень та їх правильно зрозуміти.

Концерт відбувся у стейтовому коледжі Монтклер.

У Вінніпеґу відкрито виставку трьох мисткинь

Вінніпеґ, Ман. — Осередок Української Культури й Освіти влаштував виставку мистецьких праць трьох жінок. Відкриття виставки відбулося в п'ятницю, 14-го грудня. У виставці беруть участь: Євгенія Бачинська, Марія Деркач і Марійка Онуфрійчук-Сокульська.

Чутливий мистець має можливість хоч частинно схопити ілюзорний та ефемерний характер життя. Ці жінки, кожна у свій спосіб, творять праці у двох і трьох вимірах для свого власного задоволення та для задоволення глядача.

Виставка триватиме до 3-го лютого 1985 року. Години: вівторок — суботи 10-4- по полудні; неділя 2-5 по полудні.

ПОЛІЦІЯ ЖОРСТОКО РОЗПРАВИЛАСЬ З РОБІТНИКАМИ В ҐДАНСЬКУ

Ґданськ, Польща. — Спеціяльна поліція, призначена для боротьби з вуличними заворушеннями, розігнала минулої неділі сотні колишніх членів „Солідарности", які зорганізували протестні марші в Ґданську у річницю робітничих заворушень в 1970 році, в яких було вбито 12 робітників. Після Богослуження в костелі Бриґіди, біля 4,000 осіб під проводом Леха Валенси, провідника розв'язаної „Солідарности", пробували дістатися до пам'ятника, збудованого в честь вбитих робітників в 1970 році.

Умундирована поліція, озброєна палками та газовими рушницями, старалася розбити похід. Багато учасників протесту побито серйозно і щонайменше 12 осіб було арештовано. Серед них були два визначні провідники „Солідарности", Анджей Ґвязда і Ґжеґож Палка. Обидва згадані провідники були арештовані в 1981 році і випущені з в'язниці після проголошення амнестії урядом ген. Войцеха Ярузельского.

Під час інтервенції поліція притримала членів і фотографів американських новинкарських і радіових мереж Сі-Бі-Ес і Ен-Бі-Сі, але їх скоро випустили з поліційної станції.

Ці нові розрухи польського робітництва в Ґданську постали якраз в тому самому дні, коли Уряд ЗСА відтягнув свої застереження відносно членства Польщі в Міжнародному валютному фонді після запровадження воєнного стану ген. В. Ярузельським в грудні 1979 року.

Розрухи в Гданську відбулися перед засіданням центрального комітету польської комуністичної партії, який має розглядати, між іншим, практики органів внутрішньої безпеки та замордування польського католицького священика Єжи Попєлюшка чотирма старшинами внутрішньої безпеки.

ГОВОРЯТЬ ПРО ЖОРСТОКУ ПОВЕДІНКУ СОВЄТІВ В АФГАНІСТАНІ

Ню Йорк — Пресове агентство Ройтерса, користуючись вичерпними інформаціями американської Гельсінкської групи та інших груп нагляду за порушеннями прав людини в світі, інформує тим разом про дуже жорстоку, прямо дику поведінку совєтських окупаційних військ і місцевого насадженого Москвою комуністичного уряду президента Бабрака Кармаля в Афганістані. Обидві сторони у нечуваний досі спосіб, не тільки порушують основні права людини в тій країні, але ведуть політику тотального ґеноциду над афганським народом.

У звідомленні Гельсінкської групи, опублікованому окремою книжкою на 212 сторінках друку, говориться, що совєтські війська і їхні афранські спільники порушують усі аспекти цих прав. Мало того, вони допускаються злочину супроти людства на очах цивілізованого світу і при наявності існування Організації Об'єднаних Націй, її численних аґенцій, сотень різних груп сприяння Гельсінкським угодам та багатьох тисяч ґуманітарних груп, які ще досі не піднесли на повний голос свого протесту проти цього злочину, доконуваного, до речі, у мирний час.

Звідомлення появилось під заголовком „Сльози, кров і зойки: людські права в Афганістані від часу совєтської інвазії 1979-84 роки". У звідомленні детально, на підставі зібраних інформацій, перераховується принаймні ті дикі злочини, які кличуть о помісту до неба. Група свідків говорить, наприклад таке: „росіяни бомблять наші містечка і села. Потім приходять їхні вояки: вони вбивають жінок і дітей (чоловіки втікають в гори), палять все чим живиться населення Афганістану, вбивають скотину - корови, кози, вівці, кури, забирають усі харчі від населення, досипають отруї до готових харчів, забирають і привласнюють собі все, що вартісне - годинники, гроші, золоті ланцюжки тощо. Зловлених чоловіків примушують лягати на дорогу і переїжджають їх танками. У повітря зносяться зойки і крики помордованих людей, але їх не чують поза Афганістаном".

Гельсінкська група пробувала отримати дозвіл вислати своїх спостерігачів до Кабулю, але такого дозволу не отримала. Навіть Міжнародний Червоний Хрест, після двох неуспішних поїздок до Кабулю і переведених там розмов з ляльковим урядом Кармаля, був змушений перенести свої головні шпиталі і медичні палянки на територію Пакістану, перебираючи поранених через кордон і даючи їм там першу допомогу.

Здогадуються, що Н. Щолоков покінчив самогубством

Москва. — У суботу, 15-го грудня ц.р., тут відбувся похорон колишнього совєтського міністра внутрішніх справ 74-річного Ніколая Щолокова. Обставини смерти і похорон Щолокова дають підстави вважати, що він покінчив життя самогубством. У Москві ходять слухи, що Щолоков покінчив з собою вистрілом в голову: всупереч прийнятому звичаю колишній міністер був доставлений на цвинтар у закритій домовині.

Ніколай Щолоков був давнім протеже покійного совєтського лідера Леоніда Брежнєва ще з часів його служби в Молдавії. Коли після усунення Нікіти Хрущова до влади прийшов Брежнєв, генерал Щолоков був призначений міністром внутрішніх справ і займав цей пост з 1966 по 1982 рік — до самої смерти Брежнєва.

В грудні 1982 року, місяць після смерти Брежнєва, після того, як новий кремлівський лідер Юрій Андропов почав кампанію боротьби з корупцією, Щолоков був знятий з поста міністра, а в червні 1983 року виведений зі складу Центрального Комітету партії. Його звинуватили в „зловживанні службовим становищем і корупції". Як стало відомо, він був причетний до різних зловживань і, зокрема, намагався допомогти виплутатися від відповідальности високопоставленим особам, у тому числі дочці Леоніда Брежнєва Ґаліні.

Місяць тому совєтське пресове агентство ТАСС повідомило, що Щолокова позбавлено генеральського звання за „зловживання службовим становищем і дискредитацію військового звання совєтського генерала".

Закордонні спостерігачі висловлюють думку, що колишній міністер покінчив зі собою, не чекаючи судового процесу в його справі, який кремлівські керівники мали намір провести в майбутньому.

Про смерть Щолокова не було ніяких офіційних повідомлень в пресі і в інших совєтських органах інформації. Територія цвинтаря під час похорону була оточена міліцією. Кількість членів родини та друзів, що супроводжували домовину, була малою.

На металевій табличці на могилі Щолокова вказано лише його прізвище і дату смерти — 13-го грудня 1984 року.

У СВІТІ

ПОЛІТИЧНІ АНАЛІТИКИ В ЗСА і в західньоевропейських країнах вважають, що Москва під час переговорів про роззброєння всеодно стосуватине тиск на Вашінґтон з цілком простої причини: ЗСА, не зважаючи на програму дозброєння Америки, все ще не досягли рівня совєтській мілітарній силі і СССР випереджує в багатьох родах зброї Америку і країни НАТО. Вашінґтон, не маючи змоги говорити з СССР з позиції сили, не зможе осягнути жадних користей. Перевага все таки залишиться за Совєтським Союзом. Тому думка Пентаґону, щоб у програму переговорів не включати справи космічної зброї, яка покищо являється одинокою перевагою ЗСА, знаходить тепер підтримку.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ЕСПАНСЬКОГО уряду Феліпе Ґонзалез здобув чергову перемогу у парляменті і у своїй власній соціялістичній партії у справі дальшого перебування Еспанії в Північно-Атлантійському Оборонному Союзі. Як відомо, комуністична й інші скрайньо-ліві партії домагаються виходу Еспанії з НАТО, аргументуючи це тим, що, мовляв, країни НАТО, у випадку воєнного конфлікту, будуть першою жертвою совєтської атаки. Політичні спостерігачі вважають, що прем'єр Ґонзалєз заризикував своєю власною політичною кар'єрою, переконавши провід своєї партії, щоб він не опонував проти членства Еспанії в НАТО. Раніше його партія була першою, яка підтримувала вимогу комуністів в цій справі.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА МАСОВІ арешти членів скрайньолівої італійської терористичної групи „Червоні бригади" провід цієї групи вважає, що вони пережили удар і тепер знову мобілізують сили для чергових акцій проти „капіталістичних гнобителів" і так званого естаблішменту, тобто уряду, війська, поліції тощо. Італійська поліція, вивчивши методи червоних терористів, тепер більше успішно поборює їхню діяльність. Минулого тижня поліціянти застрелили одного 28-річного терориста, а другого тяжко поранили, коли вони намагалися перехопити панцерний поліційний віз з грішми у Фльоренції. Подібних випадків в Італії є більше і тому преса заговорила про завмирання „Червоних бриґад".

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран гостро виступив проти теорії президента Роналда Регена так званої „міжпланетної війни" і розбудови протиракетної космічної зброї, яка мала б дати захорону ЗСА проти евентуальної совєтської нуклеарної атаки в майбутньому. Міттеран перестеріг ЗСА, щоб вони не „зірвали" чергових переговорів своєю космічною зброєю, зглядно відмовою про неї дискутувати. Американські політики, а головно близькі співпрацівники Президента, заявили у відповідь, що ЗСА ніколи жадних переговорів не зривали, робила це натомість Москва, яка не зважаючи на атмосферу переговорів і злагіднення відносин, продовжує масово продукувати свою нуклеарну зброю і розбудовувати вистрільні з ракетами середнього засягу. Вашінґтон обіцяв, якщо зайде така потреба, підтримати свої слова відповідними циферними даними.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМИ дисидентів в Москві, декілька приятелів академіка Андрея Сахарова дістали дозвіл відвідати його в Горькому, місцевості віддаленій 250 миль від Москви, де він перебуває на вигнанні. Понад сім місяців тому А. Сахаров пробував здобути для себе і дружини Єлени Боннер деякі права способом голодівки, але цей засіб не вдався, бо совєтські справники, як наступила кризова ситуація, перевезли його до місцевого шпиталю і годували на силу, побоючись, що смерть А. Сахарова може викликати гостру реакцію в західньому світі.

М. ҐОРБАЧОВ ПРОДОВЖУЄ РОЗМОВИ З БРИТАНСЬКИМИ ЧИННИКАМИ

Лондон, Великобританія. — Міхаїл Горбачов, член Політбюра і супроводжаючі його особи, продовжують вести розмови з британськими урядовими чинниками. Як відомо, совєтська делегація перебуватиме у Великобританії вісім днів і крім розмов з представниками уряду, М. Горбачов, друга особа в Кремлі і можливий наслідник на пості генерального секретаря ЦК КПСС після відходу від чинної служби, або смерти Константина Черненка, плянує ще зустрінутись з британськими парляментаристами, бизнесменами, відвідати індустріяльні комплекси тощо.

Найголовнішою ціллю Ґорбачова є однак космічна зброя, про яку він говорив у першому дні свого перебування в Лондоні з прем'єр-міністром британського уряду Марґарет Тачер і продовжує говорити на цю ж тему з міністром закордонних справ Джефрі Говом, якому він заявив, що Совєтський Союз „дуже турбується перенесенням війни у міжплянетні простори", бо, мовляв, тоді жадна держава, велика чи мала, не зможе бути певна своєї завтрішньої долі. На думку Ґорбачова З'єднані Стейти Америки і Совєтський Союз повинні негайно припинити досліди і продукцію космічної зброї, бо в противному випадку всякі переговори про редукцію нуклеарної зброї будуть нереальними.

Кореспонденти відмічують, що британські офіційні чинники тепло приймають совєтського гостя, їм подобається його манера і його діловий підхід в розмовах, а найголовніше його реалістичні прогнози. Він не бачить світлого майбутнього, якщо не дійде до порозуміння між великодержавамви у справі зменшення озброєння. Розмови М. Ґорбачова з міністром закордоних справ Дж. Говом були ділові і проходили в дружній атмосфері, кажуть політичні спостерігачі.

Прем'єр-міністер М. Тачер, яка виїхала з Великобританії 17-го грудня до Китайської Народної Республіки, а звідти поїде до Вашінґтону на зустріч з президентом Роналдом Реґеном і членами його кабінету, оптимістично висловилась про розмови М. Ґорбачова з представниками британського уряду і заявила: „я була захоплена його поведінкою, його розмовою зі мною, так що ми з ним будемо корисно співпрацювати". Ґорбачов натомість назвав його розмови з М. Тачер „конструктивними і дуже діловими". Совєтське пресове агентство ТАСС присвячує максимально уваги відвідинам М. Ґорбачова у Великобританії.

Не зважаючи на існуючий оптимізм багато справ, головно між СССР і ЗСА залишаються невиясненими тим більше, що совєтська пропаганда продовжує атакувати оборонну стратегію президента Р. Реґена і його політику взагалі.

До неприємних випадків засоби масової інформації зараховують антисовєтські маніфестації в Лондоні і піднесення Дж. Говом справи академіка Андрея Сахарова перед совєтською делегацією.

Музика ансамблю „Шумка" вийшла на платівці

Едмонтон, Альта. — Відомий широко популярний український танцювальний ансамбль „Шумка", що виступає постійно в Канаді, а особливо в західніх провінціях, випустив з приводу 25-річчя свого існування нову платівку п.н. „Поворот Шумки". На платівні поміщено музику 11-ох найбільш популярних у виконанні „Шумки" танців з Полтавщини, Гуцульщини, Буковини і Закарпаття. Плиту видала фірма „Євшан" з Монтреалю.

Музичну обрібку для платівки виконав диригент „Шумки" Евген Звоздецький, а виконало її технічно студіо Деймон в Едмонтоні. Оркестра „Шумки" є поповнена для цієї платівки членами симфонічної оркестри з Едмонтону.

Це вже третя платівка танцювального ансамблю „Шумка", а дві попередні розійшлися у 12,000-му накладі.

Третя платівка, що її саме випущено після п'яти років перерви, коштує 9,95 дол. і можна її замовляти поштою через фірму „Євшан": Yevshan Corporation, Box 125 Station St. Michel, Montreal, Que., Canada H2A 3L9. Поштова посилка коштує додаткових 1,75 дол.

В АМЕРИЦІ

РЕЧНИКИ ПЕНТАҐОНУ рішуче заперечили, начебто американські військові гелікоптери виконували „воєнні бойові місії" в Нікараґуа в роках 1982 і 1983 проти офіційної заборони американського Уряду. Ці інформації подав американський часопис „Дітройт Фрі Пресс" з 16-го грудня. Газета подає також, що щонайменше 17 американських вояків загинули в тих „нелеґальних летах" в 1983 році. Одначе, повідомляючи найближчі рідні тих вояків, армія здогадливо вигадувала різні причини смерти, щоб замаскувати їх загибіль в Нікараґуа. Департамент оборони рішучо твердить, що ці вояки з тої чи іншої причини в згинули в „континентальних ЗСА".

ДЕМОКРАТИЧНИЙ СЕНАТОР з Ню Йорку Деніел Мойнинген заявив, що якщо Іран відмовиться поставити терористів під суд, тоді Америки та Европа повинні бойкотувати Іран та не висилати ані не принимати будь-яких летів з Ірану. Під сучасну пору американські летунські лінії не пускають своїх літаків до Ірану, а іранська лінія не курсує до Америки.

32- МОЛОДІ ОСОБИ, 25 мужчин і сім жінок було вибрані з поміж 1,148 кандидатів на один рік студій в славному університеті Оксфорд в Лондоні в рамках стипендійної програми Ровдса. Ці абсольвенти походять з таких знаних університетів Америки як Гарвард, Єйл і Стейтовий Мишигенський університет.

ПРО КЛОПОТИ СВІТЛАНИ АЛЛІЛУЄВОЇ в Москві подає останнє видання „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" на основі інформацій, які подали її приятелі в Москві. Згідно з тими відомостями, Аллілуєва вже „розсварилася" зі своїми приятелями, задля яких вона вирішила повернутися до СССР після 17-ти років життя в Америці й Англії. Вона має труднощі в знайденні помешкання, бо здогадливо совєтські власті відмовляються дати її будь-яку поміч. Згадують про це, що Аллілуєва хоче перенестися до Грузії, країни її батька Сталіна. Її 13-літня дочка Ольга має туднощі в школі, демонстративно приносить до кляси хрести та інші релігійні речі. Сама Аллілуєва має клопіт із шкільними властями, які „спалили" дочку Ольгу при іспиті до 8-ої кляси.

В Дітройті вдало пройшла науково-технічна конференція ТУІА

Прелеґенти, модератори і організатори конференції (зліва): д-р Ю. Ґамота, інж. Л. Гевко, д-р Л. Костинюк, інж. М. Лаврин, інж. М. Корчинський, інж. Ю. Базилевський, інж. Ю. Повх, інж. О. Лист, д-р О. Серафин, інж. В. Томин, інж. В. Лехіцький (немає на знімці інж. Л. Лязуренко).

Дітройт (І. Козак). — Місцевий Відділ ТУІА у співпраці з Головною управою, в суботу 10-го листопада ц.р., влаштував успішну науково-технічну конференцію автомобілевої індустрії в приміщеннях університету Віндзор, Онт.

Конференцію, в якій взяло участь 60 членів товариства, їхніх родин і гостей, попередили відвідини відділу автоматичної трансмісії у фабриці Дженерал Моторс. Ця початкова точка програми була добре подумана і вміло зорганізована головним організатором конференції, бо тут була незвичайна нагода наочно побачити процес операції модерної інсталяції вивінованої найновішими засобами технології, як засобами автоматизації і вжиттям роботів, про які відтак була мова в доповідях.

Після оглядин і спільного полуденку учасники повернулися до конференційної залі університету доповідей.

Конференцію відкрив голова конференційного комітету інж. Олександер Лист. Привітавши гостей, він представив продекана Віндзорського університету д-ра М. Темпл, який передав привіт від університету і побажав успішних нарад. Відтак інж. Лист представив голову Головної управи ТУІА інж. Юрія Базилевського, який, вітаючи учасників, підчеркнув тісну співпрацю Дітройтського відділу із Головною управою і важність наукових конференцій в діяльності Товариства. Заповівши початок доповідей, інж. Лист попросив відтак модератора інж. Лідію Лазуренко, інженера проєктів дослідної лябора-

(Закінчення на стор. 5)

Помер проф. О. Андрушків

Джерзі Сити, Н. Дж. — Як це число „Свободи" йшло до друку, наспіла вістка, що в понеділок, 17-го грудня, помер проф. д-р Осип Андрушків, відомий український математик-науковець. Парастас буде відправлений в заведенні братів Литвин в Юніон, Н. Дж., у четвер, 20-го грудня, а похорони відбудуться в п'ятницю, 21-го грудня, в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а відтак на українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Червоний Китай кокетує з сателітами Москви

В останніх місяцях червоний Китай розвинув дуже енерґійну політику відносно східньо-центрально европейських сателітів Москви на злість і шкоду володарям московсько-совєтської імперії.

Пекін старається на кожному кроці показати, що на думку червоного Китаю комуністичні країни в Східній і Центральній Европі не є інтеґральною частиною СССР.

Відносини між червоним Китаєм і комуністичною Мадярщиною є в повному розгарі на рівні дипломатичних, економічних, культурних, спортових і технологічних справ. Китай починає імпортувати різного роду машинерію та індустріяльні продукти саме із сателітніх країн. Пекін розрізняє три категорії серед сателітів, і відповідно до цієї клясифікації веде свою політику: балканські „одчайдухи" — Румунія і Юґославія; сталінська Албанія та кремлівські „льоялісти" — Мадярщина, Чехо-Словаччина, Східня Німеччина, Болгарія і Польща. З цими двома балканськими „одчайдухами" Китай вирішує найбільш активні зв'язки. Коли ходить про відношення з комуністичними партіями в п'ятьох т.зв. 'льоялістах' Москви, то Китай не має жадних активних контактів, але він має тісні зв'язки на полі економічно-торговельному. Пекін особливо подивляє Мадярщину, Східню Німеччину і Польщу за їхні „ініціятиви" в закордонній політиці.

Майже зі всіми льоялістами-сателітами уряд Пекіну підписав п'ятирічний договір про економічно-індустріяльну співпрацю. Китайська Народна Республіка подивляє Мадярщину зокрема зате, що вона натискає на дві світові потуги — ЗСА і СССР, — щоб вони почали переговори про роззброєння.

Пекін особливо зацікавлений у мадярській децентралізації економії, в заохочуванні приватної ініціятиви на в участі у розподілі зисків. Західні спеціялісти вважають, що мадярські рільничі реформи є дуже успішними, і що вони можуть мати неґативні наслідки на совєтську систему „колгоспного господарства," якщо їх примінять у червоному Китаї.

Самозрозуміло, що Москва не хоче допустити до того, щоб червоний Китай дійшов до такого стану економічної організації, щоб він став противником Москви в міжнародному комуністичному світі.

Покищо відносини між урядом червоного Китаю та урядами п'ятьох сателітів Москви, обмежуються до економічно-торговельних і індустріяльних, бо комуністичні партії обох сторін є цілковито ізольовані, та чекають на полагодження довготривалого конфлікту між політбюрами в Москві і Пекіні.

Торговельні договори промощують шляхи до виміни китайських сирівців за східньоевропейські машини та технологічні патенти, що допомагають модернізації китайської економії проти волі Москви, яка не змогла зробити з комуністичного Китаю свого слухняного сателіта.

Іван Кедрин

ВІДВОРОТ ВІД ЯЛТИ

„Існує міт, що в Ялті Захід прийняв поділ Европи... Насправді Східню Европу признали 'де факто' Сталінові Френклін Деляно Рузвелт і Вінстон Черчіл ще на конференції в Теграні (в листопаді-грудні 1943 року), а в Ялті американські й британські лідери вже почали сумніватися щодо правильности тієї концесії. Тоді вони зробили ще останню невдалу спробу злагіднити дещо те договорення, щоби бодай запевнити волю у Східній Европі, згідно з англо-американськими надіями на збереження демократії в цілій Европі. Західні державні мужі помилялися, бо опинилися в обличчі безпардонного виростання совєтської потуги, а в зударі між сталінською силою і західньою наївністю перемогла сила...".

Це одно з найперших речень у великій, на 23 сторінки, статті у престижевому і впливовому журналі „Форейн Аффейрс" за зиму 1984-85 колишнього дорадника президента Джиммі Картера у справах крайової безпеки, тепер професора Колюмбійського університету в Ню Йорку і старшого дорадника Центру для стратегічних і міжнародних студій в Джорджтавнському університеті у Вашінгтоні Збігнєва Бжезінского. Формально він демократ і тепер стоїть поза державним апаратом колишнього президента Картера. Але він має оправдану опінію одного з найкращих знавців і аналітиків міжнародних відносин та людини, яка думає найширшими категоріями, сягаючи від давнього минулого далеко вперед у майбутнє. Його стаття „Майбутність Ялти" — це гостра критика „наївности", як він делікатно називає, західньої, спеціяльно американської політики у Другій світовій війні та зокрема на Ялтинській конференції і її епілогу в Потсдамському мировому договорі. Почерез цілу обширну статтю червоною ниткою проходить думка, як то треба би „перекреслити" Ялту, де поділено Европу на вільну і поневолену, і як треба би привернути єдність Европи, як визволеного з-під московської диктатури континенту. До речі Збігнєв Бжезінскі був тим членом Уряду Джиммі Картера, який телефонічно повідомив головного предсідника УНСоюзу д-ра Івана Флиса, що приїздить — виміняний за совєтських шпигунів Валентин Мороз і що він, Бжезінскі, передає Валентина Мороза під опіку д-рові Іванові Флисові. Значить, йому не чужа українська проблематика.

Проте він у своїх міркуваннях не вживає ні разу слова Україна, але напевно включає її у той „Схід Европи", яким раз-у-раз займається. Бжезінскі не фантаст і не будує своїх міркувань на ідеалістичній вірі і надії. Це державний муж, який бере до уваги всі можливі фактори сучасної дійсности. Признає, що спонуку до написання тієї статті дало наближення 40-річних роковин від часу злощасної Ялтинської конференції. Він засуджує її, як велику минулу помилку і не хоче бачити її в майбутньому.

Як державний муж — реаліст він стверджує, що „ніяка імперія не розв'язує себе добровільно" і що „Москва буде нагально противитися всякій західній спробі відпекатися Ялтинської спадщини". Але він не виключає, що совєтська імперія може опинитися в ситуації, коли за ціну „якоїсь невтральности Центральної Европи зменшить та остаточно забере свої окупаційні війська" з окупованих земель. Ідеалом в очах Бжезінского була би сконсолідована вільна Европа. Він пригадує вислів Де Ґоля про „Европу по Урал". Але він раз-у-раз говорить про мирне полагодження того хронічного конфлікту, який настав між вільним Заходом і Совєтським Союзом, коли після зламання Москвою Ялтинських — не записаних, але усно договорених — зобов'язань щодо вільних виборів в окупованих німцями країнах, Америка заскочила Москву „пляном Маршала" на відбудову Західньої Европи та створення Атлантійського бльоку (НАТО).

Бжезінскі, очевидно, знає факти невідомі газетним і журнальним коментаторам. Наприклад, він говорить про страх Франції і частинно Англії перед з'єднанням поділеної тепер Німеччини і перед відродженням в наслідок такого з'єднання німецької мілітарної потуги. Тому він не виключає, що Франція, щоб не допустити до такої ситуації, може погодитися на інтеграцію сучасних французьких і західньонімецьких збройних сил. Вільний світ, читаємо, тепер у парадоксальній ситуації. З одного боку, Европа боїться, щоб Америка не забрала геть всі свої війська з европейського континенту, з другого — західньоевропейські члени НАТО не дотримують навіть такого скромного зобов'язання з перед кількох літ, щоб збільшувати щорічно свій бюджет на оборону на три відсотки. Европі залежить на американській збройній, зокрема атомовій „парасолі", але одночасно Европа послідовно ступнево щораз більше визволюється від усякої залежности від Америки. Бжезінскі признає значення атомової зброї Америки, як чинника, який зупиняє агресивний совєтський імперіялізм перед дальшим походом на Захід в Европі, але раз-у-раз підкреслює потребу мирного розв'язування проблем. Він не хоче наслідків Ялти в майбутньому, але різниться дуже від тих правих консервативних політиків і державних мужів, які поручають не лякатися „викликів" Москви.

Омелян Твардовський

ВОЇНИ УКРАЇНЦІ ПРО ВІЙНУ В АФГАНІСТАНІ

Нелегко доводиться російським імперіялістам втримувати в таємниці свою чергову загарбницьку війну в Афганістані. Десятки тисяч жертв, вбитих і поранених вояків, величезні матеріяльні втрати і особливо компромітація перед населенням СССР, сателітів і в країнах вільного світу вилазять, неначе шило з мішка... Офіційна пропаганда, мовляв, „сусідній народ звернувся до СССР за допомогою для викинення американських і китайських імперялістів", не витримує критики. Сотні тисяч вояків, що досі пройшли „службу" в Афганістані, не побачили цих „страшних імперялістів", а радше були змушені воювати з підпільною армією цієї країни, вбивати захисників афганістанського народу в тому числі невинних стариків, жінок і дітей. Війна в Афганістані в останніх роках прибирає чимдалі жорстокіший характер

Афганістан — це не Східня Німеччина, Мадярщина, Чехо-Словаччина чи Польща, де для приборкання їх революцій вистачило відносно короткого часу. Саме ця обставина зродила в Кремлі лють, командуванню совєтської окупаційної армії наказано масово вбивати населення численних сіл і міст, вживаючи навіть хемічну зброю. Очевидно, афганістанські повстанці, що воюють в більшості старою примітивною зброєю, реванжуються жорстокостями по відношенні до окупаційної армії, головно тих, що попадають в їх руки. На жаль, жертвами цього реванжу в більшості стають вояки неросійської національности, а між ними, значне число українських юнаків, на костях яких Росія продовжує поширювати свою, останню в сучасному світі, імперію.

Таким чином, Росія вбиває „два зайці" — завойовує Афганістан і воєнними жертвами послаблює людський потенціял неросійських народів СССР, а головно України. Для відвернення уваги від цих фактів в останньому часі в совєтській пресі, в тому й україномовній, появився ряд пропагандивних статтей, у яких політруки пробують перекручувати факти очевидців, що мали щастя повернутися живими з Афганістану. Статті й розповіді очевидців препарують у прийнятому брехливому тоні, де чорне називають білим, пишуть про неіснуючу „любов афганістанського народу до окупаційної армії," існування „підтримки афганістанських мас народної влади Кармаля", „братню допомогу", що її подає окупаційна армія СССР й інші нісенітниці.

Проте підсовєтські споживачі цього пропаґандивного багажу вміють читати поміж рядками і їх нелегко обманути. У великій більшості населення СССР обурене фактом і перебігом цієї загарбницької війни з бідним народом Афганістану, але СССР не ЗСА, і тому не може відкрито виявити своїх почувань.

Велика більшість читачів підсовєтської преси вміє відрізнити правду від брехні і коли, згідно із офіційним лексиконом, в згадках про війну в Афганістані говорять про „бандитів", „душманів", то це значить, що ці люди -патріоти, борються за вільний Афганістан; коли ж згадують за „чесних людей", то всім ясно, що це звичайні зрадники, які пішли на співпрацю з ворогами. Згадку про те, що „бандити" „душмани" по-звірячому вбивають афганських стариків, жінок і дітей, уважають найбільшою брехнею і усім ясно, що ці злочини мусять виконувати наїзники Афганістану.

До загального хору офіційної преси примусили приступити до „співу" теж і київську „Спортивну Газету", що в числі 93-му із серпня 1984 року помістила довшу статтю, розмову воїна Сергія Отрошка про його участь в афганістанській війні під наголовком „Воїну потрібен гарт". „Від витривалости, сили, спритности солдата-говорить Отрошко, — залежать його рішучість і сміливість". Отрошко працює тепер наладчиком київського виробничого об'єднання „Кристал", він же кавалер Ордена Червоної зірки", старший сержант запасу. В розповіді, між іншим, згадує він, що його батько, який 17-літнім теж був примушений воювати в Другій світовій війні за „совєтську родіну", повернувся пораненим і пізніше помер на хворобу серця. Отже, за традицією окупант загнав воювати за поширення імперії і сина, який повернувся з війни, але невідомо, який стан його здоров'я і чи не піде він слідами свого батька...

Ось, що розповідає, між іншим, Отрошко:... „Усе бачив на власні очі. Два роки я служив в одному з підрозділів обмеженого контигенту радянських військ, що виконують в Афганістані свій інтернаціональний обов'язок. Нелегкою була ця служба. Довелося побачити багато страшного: спалені кишлаки, із звірячою люттю вбитих селян-стариків, жінок і дітей, підірвані школи, отруєні арики й колодязі. Ні перед чим недолюдки душмани не зупинилися. Ми, радянські воі-

Іван Коссак

Як писати критику на концерт або виставку

(Поради для фахівців)

Для метеоролога. — Була дощова погода, тиск низький, вітер південнозахідній, помірний, часом пориви. Глядачі прийшли на концерт в дощовиках із парасолями. Концерт відбувся в теплій атмосфері. Звуки в залі було чути в найдальших кутках завдяки низькому атмосферному тискові і високій вологості. Шепіт, кашель, пчихання, шелестіння обгорткового паперу, скрип крісел і цямкання робили конкуренцію звукам, грім яких доносився зі сцени, але всі були задоволені, бо дихали повітрям насиченим мистецтвом.

Для інженера. — Техніка виконання концерту висоякісна, в деяких місцях навіть на рівні світових стандартів. Звукові сиґнали надходили зі сцени підсилені 200-ватними механізмами, з частотою хвиль від 1,000 до 16,000 коливань на секунду. За головним добре зробленим інструментом, фортепіяном, який складається з чавунної плити, що на неї натягнені струни виготовлені зі загартованої, а потім відпущеної сталі, сидів працівник і посилено натискав на педалі газу, для швидкого виконання — видно, що кудись спішився. Перед собою він не мав креслень і знаків, якими позначаються звуки, але інші виконавці мали перед собою ці креслення, що звуться нотами.

Хоч інструменти були задовільно відреґульовані і виконання було на високому технічному рівні, все ж процес видавання звуків є маломеханізований і я закликаю усіх інженерів включитися в розроблення автоматів, які б в скоршому часі повинні замінити людей в цій складній, але мало продуктивній праці.

Для кондитера. — Концерт вдався чудово. Фортепіян стояв посеред сцени, як святочний торт на столі, скрипки виглядали як медівники і скрипалі ніби хотіли відрізати собі по кусневі, ударник сидів за своїми бубнами як кондитер за казанами, що мішає масу для величезного торту, а з іншої сторони контрабасист працював коло свого інструменту, стараючись видобути з нього якнайсолодші звуки. Медова музика вливалася в душі слухачів, а їхні вуха ворушилися у такт щелеп, які рухалися пережовуючи куски прецизійно оздоблених тортів, цукерки і тістечка. Запах ванілі і звуки плавали в повітрі, виповнюючи залю, як солодке тісто британку. Очевидно, що твори композиторів довго випікалися в творчій печі і публіка змогла вкусити добрий шмат вдало приготованої музики. На жаль, насолоджуватися цими прекрасними виробами прийшло мало людей, чомусь не було ніодного деґустатора від музики і тому про концерт прийшлось писати мені.

Про мої торти і маківники деґустатори від музики відзиваються похвально, і тому я мушу їм допомагати.

Для починаючого критика. — Звичайна, пересічна людина не може бути критиком. Є люди, які беруться критикувати, але далі вареників чи порядків в чужій хаті, справа не йде. Тут потрібна особа тямуща, освічена, обізнана, чесна, непідкупна і твердої душі. Слова подані нижче є в допомогу якраз для такого критика — безстороннього і правдивого, допоможе йому об'єктивно оцінити концерт чи малярську виставку.

Ось ці слова:

велично	жваво
маєстатично	цікаво
поетично	рухливо
лірично	бурхливо
лагідно	щасливо
погідно	дбайливо
сильно	чудово
пильно	чарівно
широко	незвичайно
далеко	незрівнянно
високо	мрійно
глибоко	енерґійно
безмежно	ефектно
безцінно	кольоритно
блискучо	похвально
бадьоро	притягаючо
романтично	могутньо
вдячно	легенько

Є ще багато подібних слів, але досить і цих. Вони підійдуть для кожної критичної і обєктивної статті, треба тільки їх змінювати в часі, родах і відмінках. Для прикладу, стаття подана до вашої уваги відповідає усім вимогам критики на виставку, котра відбулася в одному місті. Успіх ця виставка завдячує прекрасній організації, вдалій експозиції творів, чудовому освітленню і, звичайно, безцінним, дорогоцінним творам маестра.

Ось велике полотно, що назване „Ніч над селом" — це повністю чорна картина збуджує уяву глядача, повертає його назад, в молоді роки і змушує думати за що він дав три доляри. А далі перед нами велична і монументальна картина „Село в мряці" — неперевершене по величині полотно не торкане пензлем, є білим і незайманим. Видно, як довго і плідно думав і працював автор над цим незрівняним, чарівним твором.

Могутньо і поетично звучать два горобці на одноіменній картині. Незвичайної величини, як коні, вони дивляться в глибину душі людини, вражають і приголомшують кольорами. Вдячні глядачі підходять до полотна, котре захоплює своєю шириною, висотою, глибиною і непрозорою далиною — це „Морська глибина", до того ж воно є безцінне, судячи по астрономічній цифрі під ним.

Спокоєм і мрійливістю віє від жанрової картини „Бійка в сабвею". Блиск ножів, приємні червоні тони і напівтони крови, одуховлені, надхненні обличчя учасників бійки, спокійні і погідні пози мертвих створюють в глядача лагідний мрійний настрій. Цікавою і ефектною, дбайливою і романтичною виставлена на осуд глядача картина на сільську тему „Селянин з коровою". Вона відзначається своєю простотою. Шнур протягнутий поперек полотна з'єднує селянина з коровою, але є такий довгий, що не видно нікого, корова і селянин десь там, за межами рами. Взагалі їх і непотрібно, перешкоджали б основному, геніяльному задумові мистця.

Ще багато захоплюючих і прекрасних творів бачили задоволені відвідувачі виставки. Мистець у своїй творчості досягнув вершин світового мистецтва, базуючись на творах мистців, які малюють при допомозі літаків, танків і іншої військової техніки, або за них малюють осли і мавпи. Мистецтво, яке є в Україні, зі своїми народними традиціями і реалізмом не може похвалитися такими осягами, все таки мавпа малює краще. Очевидно і наш маляр, який представлений на цій виставці в своїх творах, завдяки наполегливій праці в дечому зумів досягнути рівня творчости осла, але ще треба наполегливої і творчої думки, щоб стати на один рівень з мавпою, і тоді мистця чекає слава і гроші.

Перл Бак

БАБУСИНЕ РІЗДВО

(З англійської мови переклала Любов Коленська)

(Перл Бак — видатна американська письменниця, народжена 26-го червня 1892 року у Гіллсборо, Західня Вірджінія; померла 6-го березня 1973 року в Денбі, Вермонт. Написала ряд повістей, тематикою яких було життя в Китаї. У 1931 році за її повість „Земля" вона отримала Нагороду Пуліцера, а в 1938 році нагороджено її нагородою Нобеля).

I.

Ні, — з усією рішучістю сказала дочка, — цього року Різдвяних Свят у нас не буде!

Пані Картер глянула з-понад вишивки: — Не буде в нас Різдва?

— Ні! — і обличчя Дафне протягнулось у невідкличну рішучість. А в неї було привабливе обличчя — чудові клясичні риси, незвичайно сині очі і коротке волосся, що ледь-ледь завивалось у кучері.

— І чому ні? — лагідно запитала пані Картерет, пересиляючи червону нитку крізь вушко голки.

З-під її рук уже виходили останні стіби на пошевку подушечки, що мала прикрашувати софу: клались узорами — складні зариси квітки, овоч якийсь, і традиційні різдвяні ягоди омели. Це все було для Дафне, її єдиної доні, і хоча обидві вони добре про це знали, але ні одна з них не прозраджувалась... Бо як же це перед самим Різдвом розкривати ..таємницю будь-чиєї праці. Пані Картерет звикла була казати, що на те, щоб подарунки були впору на Різдво — їх треба починати дуже вчасно, навіть іноді раннім літом, як це і було цим разом.

— Різдвяні Свята, просто, стали надто комерційними, — рішучо обізвалася Дафне. Цим слівцем — „просто" вона звикла була послуговуватись дуже часто. Воно властиво не мало будь-якого чітко окресленого значення, але коли Дафне хотіла щонебудь доказати, тоді воно означало все.

— Але чим воно комерційне, моя дорога, — лагідно запитала пані Картерет. Її поведінка супроти дочки завжди була лагідна; вона вже давно в тому переконалась, що найкращий засіб оборони — це лагідна поведінка, і що куди краще ставити комусь запити, аніж входити з ним у суперечку.

— Діти ж про ніщо інше не думають як про те, що хотіли б дістати на Різдво, і з кожним роком воно погіршується, — відповіла Дафне. — Це починається ще перед Днем Подяки. Пітерові — лиш десять років, а йому вже забагається мотоцикл. А — Дора — їй всього — дванадцять, а листа її така довга, що вистачила б на три Різдвяні Свята. І подумати, що вже сьогодні із усіх усюдів лящать різдвяні колядки... і переповнені крамниці...

Пані Картерет урешті, успішно пересиливши нитку крізь вушко голки, перервала їй ніжним спогадом: — Пригадую, коли я ще була дитиною, звичайно, на зорі, будив нас спів молодих колядників: „О, мале місто Вифлеєм..." — І якою ми тоді сповнялись насолодою...

— Цього, очевидно, я не пам'ятаю, але тямлю прадавні колядки біля прикрашеної ялинки. Чи пам'ятаєш, батько грав на фортепіяні?

— Ах, — ніжно добавила пані Картерет. Як же він любив співати колядки. І хоча цілими місяцями надто був зайнятий, щоб торкнутись клявішів, але на Свят-Вечір...

Голос її заламався і вона посягнула за хусточкою, заткненою за поясом. — Твоя правда, Дафне. Це вже не те саме, що було колись. Сім років тому... Так раптово... Я лиш вдоволена з одного, що це сталось після Різдвяних Свят. Принаймні ми їх разом відсвяткували. Можливо сьогодні ми надто вже вередливі, тому й постійно згадуємо про те все, що ми колись мали, але більше вже не маємо...

Дафне хутко підвелася: — Це щось більше, ніж спогади. Це — зміна в усій країні. Люди змінилися... У нас створились інші поняття вартостей. Отже... — І вона нахилилась над своєю матір'ю, щоб її поцілувати: — Їдьмо на Фльориду, всі їдьмо! Або в подорож морем? Ні, на кораблі під час Різдвяних Свят надто велика метушня. — Ми поїдемо на південь, знайдемо пляж і поплиewмо вітрильником — хай Різдвяні Свята пройдуть спокійно, без шуму. Дейв погоджується зі мною. Він сказав, що буде вдоволений, якщо, на зміну, на нього не спаде ціла навала рахунків. Він теж сказав, що для нього — це буде справжнє Різдво, коли принаймні раз він не полагоджуватиме ніяких платностей?!

— Бідний Дейв, — лагідно вимовила пані Картерет. Він так важко працює. До побачення, моя люба! Коли виїжджаєте?

— Три дні перед Різдвяними Святами. Тобто в понеділок. Але чому б тоді у неділю з нами не пообідати. Хіба, що також поїдеш. Мамо, поїдь з нами!

— Не можу, — сказала пані Картерет. — У мене було б чудернацьке почуття, якщо б на Різдвяні Свята я не була вдома.

— Але ж ми не можемо тебе зовсім саму лишити на Різдво, — настоювала Дафне.

Пані Картерет засміялась: — А я думала, що не буде ніякого... Різдва.

— Ах, ти знаєш, що в мене на думці, — вигукнула Дафне.

Пані Картерет, широко розкриваючи очі, вдавала здивування: — Але ж ти казала...

— Мамо, тепер не вдавай!

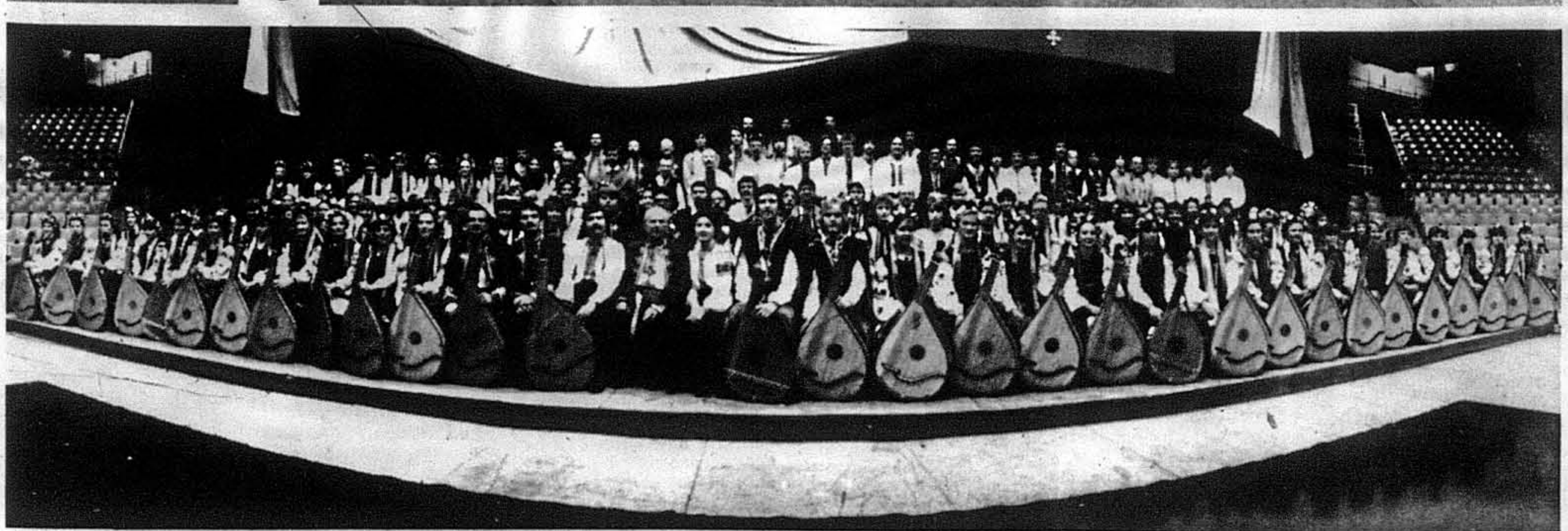
— Зовсім ні, моя люба. Цього року я пропущу одне Різдво. Адже без вас усіх і так це не будуть Різдвяні Свята. От матиму гарний спокійний день. Якось я і так почуваюсь дещо втомлена. Можливо, що навіть один день відпочиватиму в ліжку. За мною глядітиме Сара... Так я знаю, що на Різдво вона не приходить працювати, але вона буде у мене, щоб лиш допомогти...

Сара була її господинею уже від років. Звичайно пані Картерет настоювала, щоб на Різдво вона йшла святкувати до свого сина та його родини, але від її дому — у приємній підміській околиці міста, — в якому до речі жили вони всі, було лиш кілька кроків.

(Продовження буде)

ДИКТАТОР АФРИКАНСЬКОЇ КРАЇНИ Етіопії, колишньої Абісинії, полковник Менгісту Гайле Маріям, нарід якої вимирає з голоду частинно через його комуністичні експерименти і тісне пов'язання тієї країни з Москвою, поїхав до Совєтського Союзу. Про поїздку Менгісту повідомило совєтське пресове агентство ТАСС, кажучи, що на московському летовищі його зустрінула висока делегація на чолі з Ґріґорієм Романовим, членом Політбюра, і Борісом Пономарьовим, секретарем ЦК КПСС. Західні спостерігачі думають, що поїздка Менгісту пов'язана мабуть з голодом в Етіопії, бо Москва, не зважаючи на переведені нею комуністичні реформи і насичення тієї країни комуністичною макулятурою і творами Леніна, прислала дуже мало харчів й іншої допомоги для рятування вмираючого з голоду населення.

SOCIETY OF UKRAINIAN BANDURISTS
ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ БАНДУРИСТІВ
84-82 164th Street Jamaica, New York 11432 tel.: 718 · 658 · 7449

Юні бандуристи під час виступу на IУ СКВУ з тоді ще живим маестром Г. Китастим

ПРАЦЯ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ БАНДУРИСТІВ РОЗВИВАЄТЬСЯ В ЕВРОПІ

Виступ на врочистому посвяченні і відкритті плити в пам'ять поляглим політичним в'язням в концтаборі Дахав 15-го липня 1984 року.

Бандуристи на площі Марієнпляц в Мюнхені.

Виступ на телевізійній програмі у Вісбадені, Західня Німеччина.

Цього літа, завдяки Фундації Українського Вільного Університету (ФУВУ), Школи Кобзарського Мистецтва Ню Йорку і Товариства Українських Бандуристів, бандуристи ЗСА і Канади мали нагоду зустрітись і разом виступати з бандуристами Европи на кількох імпрезах з нагоди першого кобзарського курсу в Мюнхені. Понад 20 студенттів з'їхалися з Англії, Франції, Німеччини, Бельгії та навіть з далекої Швеції на курс, який відбувся від 9-го до 17-го липня. Курсом проводили інструктори ШКМ, які брали участь в студійній подорожі ФУВУ „Стежками Батьків по Европі", яку вели проф. Петро Гой, Дмитро Боднарчук і Ліда Чорна. Інструкторами були члени ансамблю „Гомін Степів" Ліда Чорна, Наталка Гончаренко, Оля Ходоба, Зенон Бахір й Іван Лехіцький. Всі студенти отримали повні стипендії від Фундації, що покривали кошти харчування, нічлігу та курсу навчання.

Програма курсу включала лекції гри на чернігівських, а також і на харківських бандурах, хорові проби,в яких брали участь не тільки студенти, але й всі зацікавлені співаки з околиць Мюнхену, та вечірні проби хору з тими бандуристами, що вже грали. Курсанти мали також нагоду прочитати та переслухати різні матеріяли та звукозаписи, що торкалися української музики, а спеціяльно кобзарського мистецтва.

Поза курсом учасники мали нагоду виступати на врочистому посвяченні пропам'ятної плити, вшановуючи пам'ять українців-мучеників, політичних в'язнів, які терпіли в концентраційному таборі Дахав, і також на головній площі Мюнхену-Марієнплятц, де маса українців і чужинців прислуховувалася (багато вперше) до звук бандур і українського співу. Бандуристами, які акомпаньювали хорові,крім вищезгаданих членів ансамблю „Гомін Степів", були Надія Блюй і Дана Феденко з Дітройту та Людмила Шанта з Торонто.

Ця сама група бандуристів виступила на німецькій телевізійній програмі „Теле-Ілюстрірте" у Вісбадені, виконавши композицію Григорія Китастого „Гомін Степів". Про цей виступ постарався Олександер Омельчук з Німеччини. Німецька й українська публіка була захоплена тим виступом, а директори програми запрошували бандуристів приїхати знову в майбутньому.

Товариство Українських Бандуристів (ТУБ) зорганізоване в липні 1982 року, для збереження і розвитку кобзарства і української музики в загальному у вільному світі, уможливуючи поширення зв'язків та обмін ідеями та знаннями.

ТУБ співпрацює з Українською Капелею Бандуристів ім. Тараса Шевченка, координуючи діяльність на кобзарському полі, як наприклад, створення і збереження бібліотеки і архіву музики, звукозаписів та пов'язаних з цим матеріялів; організування курсів та семінарів; видання підручників і збірників нот; заохочення зв'язків з іншими академічними, культурними і музичними установами для осягнення цілей організації.

За короткий час свого існування ТУБ не раз вже доказав, скільки можна досягти в спільній праці. В грудні 1982 року 42 бандуристи з Канади і ЗСА взяли участь в спільному записі платівки „Літа Молодії", під диригентурою маестра Григорія Китасгого.

Освітня комісія ТУБ видала три збірники нот для початківців і ансамблів, а приготовляються додаткові збірники і підручники двома мовами. ТУБ також відбув два з'їзди і курс інструкторів, на яких інструктори та ентузіясти кобзарського мистецтва обговорювали основні справи сучасного кобзарського руху. Видається також місячний вісник, котрий з'ясовує діяльність кобзарства у вільному світі та представляє собою форум для постійного контакту поміж гуртками Европи, Австралії. Аргентини, Канади і ЗСА.

Найбільшим досягненням Товариства був концерт Світового Конгресу Вільних Українців в Торонто, який відбувся 4-го грудня 1983 року. На ньому перший раз в історії у вільному світі, а може й взагалі, зібрався збірний ансамбль 148 бандуристів Канади і ЗСА, які разом виступили під батурою маестра Григорія Китастого. На майбутнє Товариство плянує дальші курси, щоб доповнити знання бандуристів і поставити знову збірний ансамбль бандуристів на сцену в Ню Йорку в грудні 1984 року для вшанування пам'яті 300 кобзарів і лірників, замордованих сталінським режимом взимку 1934-35 рр. Але така робота вимагає моральної та фінансової підтримки української громади. Перед нами велике завдання зберегти цей національний скарб і всі наші зусилля мусять бути спрямовані для завершення цієї ідеї.

У такий критичний час, коли українська громада розбита, ця близька співпраця серед молодих бандуристів може бути не тільки надією, але і прикладом для інших.

А. Горняткевич

ЖІНКА Й БАНДУРА

(Думки з нагоди 100-річчя українського жіночого руху).

Не раз бувало, що після моїх лекцій про історію бандури мене питалися, чи колись жінки грали на бандурі. Питання зрозуміле, бож щойно говорилося про козаків із Запоріжжя, куди жінкам не було доступу, про сліпих мандрівних кобзарів XIX ст., а також про таких визначних модерних бандуристів, як наприклад, Василя Ємця, д-ра Зіновія Штокалка, Григорія Китастого та про багатьох інших. Не виключено (зокрема, коли це питання ставили чоловіки), що за тим крилася доля „сексизму", мовляв, чому жінки пхаються в „не своє діло".

Тоді доводилося вияснювати, що історичні документи дають нам неповну картину. Правда, що до цехів бандуристів жінок не приймали, але можна запитати, до яких інших цехів допускали жінок? Січ Січчю, хоч вона й стала свого роду іконою в історії України, алеж вона була одна і ні в якому разі не була типовим явищем. А мандрівні бандуристи? Вони звичайно мандрували самі, або лише зі своїм producer проводирем, а це (чи не в усіх суспільствах) буває виключно чоловічим явищем. Але й вони не віддзеркалювали цілої спільноти. Адже музикантів було багато більше по всій Україні, ніж лише мандрівних.

Хоч більшість наших даних про бандуру маємо з XIX і початку XX ст., у той час через об'єктивні суспільні обставини на бандурі грало взагалі мало людей, отже в тому нечисленному середовищі (спершу завдяки цеховій системі) в той час жінок не було. Згадаймо, що в ті роки навіть ареал бандури був обмеженим передусім до центрального Лівобережжя.

Але до того часу, зокрема до закріпачення України, обставини мусили бути інакшими. Знаємо з описів фольклористів, що по цілій Україні на різних інструментах грали чоловіки і жінки. Тому годі думати, щоб перед XIX ст. не було бандуристок. Правда, з доказами слабо, але ми маємо взагалі дуже мало даних про народних музикантів (хоч про професіоналів появляється щораз більше матеріялів), ними мало хто цікавиться. Годі дивуватися, що при загальному браку фольклорних даних ми не знаходимо конкретних згадок про бандуристок.

(Свідомо оминаю тут постать „Марусі Чурай", бо надійних доказів, що така поетеса-композиторка взагалі жила і що вона грала на бандурі не знайдено. Але справа не в „Марусі Чурай" а взагалі в жінках, що грали на бандурі).

Знаємо з модерних фольклористичних матеріялів, що жінки грали на всіляких інструментах і годі думати, що це лише модерне явище. Значить, модерні дані, правдоподібно, досить точно віддзеркалюють і стан у старовині. Тому, якщо перескочити вийнятковий стан бандури передусім у XIX столітті, можна припускати, що на бандурі грали колись і жінки.

Коли інструмент опинився в чоловічих руках у XIX ст., у XX ст. жінки направили цю історичну кривду й привернули собі і цей інструмент. Але й цей процес був поступовим. Одною з перших була дружина Костя Місевича, про яку розповів мені панотець Володимир Юркевич, мовляв, вона грала краще від свого чоловіка. Тоді, вже після Другої світової війни, в Україні майже непомітно завелися тріо бандуристок. До першого з них належали Н. Павленко, В.Третякова й Т. Поліщук, а за ними пішли цілі ряди таких тріо. Тоді зорганізовано Полтавський ансамбль бандуристок. Чи не справедливо, що в тому місті, де колись Г. Хоткевич керував капелею, яку згодом злучено з київською у взірцево всеукраїнську капелю, а згодом Українську капелю бандуристів ім. Т. Шевченка, що в тій же Полтаві найбільшим (а може й єдиним) бандурним колективом є жіночий?

На поселеннях тоді також почалося. Пригадую, що в 1950-их роках у Ню Йорку в ансамблі, яким керував Р. Левицький, грала Галина Гафткович. (Чи вони була перша?) А тоді — Сумівський ансамбль у Дітройті під проводом П. Потапенка. А тоді... тоді годі й перелічити всіх бандуристок, інструкторок, композиторок.

Тепер видається, що Українська капеля бандуристів ім. Т. Шевченка та державна заслужена капела бандуристів УССР (така її урядова назва) - останні Січі, яких ще не здобули бандуристки.

Боротьба української жінки за рівноправність довга, й ще треба подолати чимало перешкод. Але в цей сотий рік від „Пешого вінка" Наталії Кобринської приємно відмітити, що на бандурному полі жінки привернули собі інструмент, на якому грали їхні предкині, і тепер вони здобули собі чи не повну рівноправність.

Світове визнання бандури

Напередодні великого Збірного концерту бандуристів, в якому візьмуть участь кращі ансамблі ЗСА, Канади та поодинокі визначні бандуристи і бандуристки Европи і Австралії,який відбудеться 29-го грудня 1984 року в Тавн Голл, Н.Й., а наступного дня у Філядельфії, постараюсь подати деякі дані про те, що українське кобзарство приваблює діячів літератури і мистецтва не тільки українців.

Про кобзарів XIX і початку XX століть надруковано кілька важливих статтей в закордонній літературі: французькомуу журналі „Revue des deux Mondes", англійському „Atheneum" польському „Кур'єр Львоскі".

Про наших кобзарів писали німецькі, австрійські та інші учені — фолкльористи, етнографи, історики та літературознавці. Так, наприклад, фолкльорний щорічник під редакцією Фрідріха Х. Крауса „Am Urquel" помістив статтю Й. Робінсона з Відня „Лірник на Україні". Автор записав у Бродах на Україні лірницьку пісня „Сирітка", текст якої опублікував тут же. В Австрії поет Райнер-Марія Рільке написав художній твір про Вересая (1889-1890)

На початку XX ст. 1903 року А.А. Бертело видав книгу „На Україні". В ній окремо йдеться про кобзарів та народні думи. Деяких кобзарів згадують у Франції і пізніше.

Упорядник і перекладач українських дум на французьку мову М. Шерер видав 1947 року збірник дум. У передмові належна увага віддається українським коб

(Закінчення на стор. 5)

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧАЮТЬ ІСТОРИЧНІ ПОДІЇ

БАЛТИМОР

(Б. С.)—У неділю, 4-го листопада ц. р., українська громада Балтимору вшанувала 66-ті роковини Листопадового Зриву, 40-річчя смерти Слуги Божого Митрополита Андрея та 70-річчя виходу Українських Січових Стрільців. В передполудневих годинах о. Юрій Маркевич відслужив торжественну Святу Літургію в намірені прослави та для приспішення беатифікаційного процесу Слуги Божого Митрополита Андрея, а після Служби Божої Панахиду за спокій душ тих, що полягли в боротьбі за волю України.

В пополудневих годинах відбулася святочна академія в Домі Української молоді для відзначення усіх цих роковин. Почалася вона внесенням прапорів та відспіванням Господньої молитви, що її заінтонував о. Юрій Маркевич. Свята відкрив Климентій Баб'як, голова Відділу УККА. Отець Тарас Лончина з Вашінґтону доповідав про життя Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, його Євангельську праведність, любов Бога та свого народу, заслуги, піонерську працю в екуменічному русі, опіку УКЦ в Америці.

Потім виступив хор ООЧСУ під дириґентурою інж. Мирослава Гнатишина з в'язанкою стрілецьких пісень та В. Витвицького „Зірвалася хуртовина" в обр. М. Гнатишина.

В другій частині програми Климентій Баб'як відчитав переклад проклямації президента Роналда Реґена, що її Президент підписав 30-го жовтня в Білому Домі та якою проголосив день 4-го листопада 1984 року „Днем Пам'яті про Великий голод в Україні в 1932-33 роках". Проклямацію цю закликала Президента видати ухвалена недавно Конґресом резолюція ч. 111.

Святочну доповідь з нагоди 66-их роковин Листопадового Зриву виголосила Стефанія Букшована з Ню Йорку, заступниця голови Крайової Ради УККА. Прелеґентка, нав'язуючи до листопадових подій 1918 року, вказала на те, що волю здобувається боротьбою і жертвами та що визвольна боротьба—це не поодинокі зусилля, а тяглий ланцюг праці та боротьби, і так треба оцінювати 22-го Січня, 1-ше Листопада та новіші державнотворчі акти. Вказала вона теж на потребу розбудови власних сил, пріоризацію завдань та об'єднані акції.

По доповіді Маруся Гадзаман з СУМА продеклямувала вірш Володимира Фіцаловича „Листопадовий Зрив", а хор ООЧСУ виконав ще одну в'язанку стрілецьких пісень та „Вже досить мук" в обр. М. Гнатишина.

Академію закінчено відспіванням національного гимну. Після Академії, що її влаштовано заходами Відділу УККА при співучасті місцевих організацій, учасники мали змогу познайомитися з гостею з Ню Йорку при каві і солодкім. Елеґантні та професійно виконані програмки і летючки були роботи Климентія Баб'яка.

ФІНІКС

Громада Феніксу врочисто відзначила події Першого Листопада 1918 року у Львові; проголошення самостійности Карпатської України 15-го березня 1939 року та проголошення українського державного правління у Львові 30-го червня 1941 року.

4-го листопада ц.р. у неділю в Українській Католицькій церкві відслужено Св. Літургію і Молебень за український народ, а о 3-ій год. по полудні в залі Осередку СУМА відбулася святочна академія, яка була започаткована американським національним гимном. Академію відкрив голова 45-го Відділу ООЧСУ Теофіл Кавка коротким вступним словом, та закликав присутніх хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять тих, що життя своє віддали за волю і незалежність української самостійної соборної держави. Ведення святочної програми Т. Кавка передав Марії Дувіряк, яка покликала Ярослава Росолу виголосити промову „Листопадовий Зрив". Доповідь була коротка, побудована на історичних фактах вічноживучого Листопада. Потім Марія Лилик продеклямувала власну поезію „Листопадовий День". Деклямацію „В день Першого Листопада" продеклямувала Л. Сава, СУА. Доповідь „45-ліття Карпатської України" виголосив Микола Теслевич, який подав докладні дані про державно-правні акти, від місяця жовтня 1938 року, коли проголошено автономію Карпатської України, до 15-го березня — дня проголошення самостійности Карпатської України і війни з мадярами, які з дозволу Гітлера знищили молоду Українську Карпатську Державу, яка не скапітулювала перед Мадярщиною, Італією і Німеччиною. Деклямацію „Де нас не було" деклямували Леся, Ігор і Віра Чопко, СУМА. Голова Патріярхального Товариства Омелян Комарницький виголосив коротке слово про Великого Митрополита, блаженної пам'яті Андрея Шептицького, Митрополита Львівського, як людину Великого Духу, ревнителя віри в Бога і патріота, соборника і державного мужа, що завжди був з тими, що боролися за свою омріяну Україну.

Опісля деклямацію „30-го червня 1941 року" виконала Марія Дувіряк, а доповідь „30-го червня 1941 року" виголосив Василь Савицький. Доповідь була коротка і добре побудована, вже на історичних фактах, які тоді відбулись на наших рідних землях. Мелодеклямацію „Україна" виконали діти садочку і першої кляси школи українознавства під керівництвом учительки Люсі Сави.

Приємною несподіванкою був для присутніх виступ бандуриста Андрія Китастого, сина бл.п. Григорія Китастого, який приїхав з Сантієґо, Каліфорнії. Він виконав декілька пісень на бандурі: „Гомін степів", „Дума про Сагайдачного", „Ой, ти ж мати іди від нас" і „Дума про смерть українського бандуриста". Присутні на залі по кожній пісні, вставши з місць нагородили виконавця гучними оплесками, вшанували бандуриста. А Теофіл Кавка, господар свята, подякував йому в імені всіх присутніх. Українським національним гимном „Ще не вмерла Україна" закінчено академію, що її влаштовано з ініціятив ОЧСУ, при співучасті Осередку СУМА, Союзу Українок Америки 3-го Відділу, Батьківського комітету школи українознавства, під патронатом стейтового відділу УККА в Феніксі, Аризона. Союз Українок приготував чай і солодке для гостей, яких запросив вгощатися господар свята Теофіл Кавка.

М. Теслевич

ДЕНВЕР

Спільним заходом місцевих товариств св. Софії і Патріярхального, українці Денверу відзначили 40-ліття смерти Слуги Божого Андрея Шептицького. В цьому намірені в неділю, 11-го листопада ц.р., в українській католицькій церкві Господнього Преображення в Денвері була відслужена Служба Божа, яку спільно відправили о. Степан Хміляр з отцем д-ром Павлом Баб'яком.

У проповіді о. Степан Хміляр підкреслив великі заслуги Слуги Божого Андрея Шептицького для нашої Церкви й українського народу в загальному. Він закликав усіх молитися за приспішення процесу беатифікації Митрополита Андрея.

Після Служби Божої був відправлений Молебень в намірені прославлення святим нашого великого Митрополита. До відправи Молебня приступили обидва вищезгадані отці спільно з о. Володимиром Ситниченком, парохом місцевої української православної церкви св. Покрови. Церква була наповнена вірними — парафіянами та православними гостями відчувалося, що ми не тільки на словах, але й на ділі є братами, що нерозривно належать до одного і того самого народу.

Після Молебня у церковній залі відбулась імпреза, яку започатковано молитвою „Отче наш", яку відспівала група православних хористів під дириґентурою інж. Олега Завадовича.

Змістовну промову „В поклоні Митрополитові Слузі Божому Андреєві" виголосив мґр Іван Костюк, а відтак голова Відділу Т-ва Патріярхат Євген Василина прочитав есей „Святоюрська гора" автора, підписаного псевдом „Марічка". Програмою керував Є. Василина.

Спільним відспіванням „Боже, вислухай благання" закінчено цю імпрезу.

К. Крупський

ТРЕНТОН

Заходами Громадського комітету Трентону для влаштування національних свят, 11-го листопада ц.р. відбулася святочна академія Листопадового Зриву.

Відзначення Листопадового Зриву у цьому році відбулося за старим стандартом. Зміст цього чину 1918 року у Львові, очевидно, завжди той самий, але обставини, в яких живемо, змінюються. 20-30 років тому зали академій заповнювала молодь, а доповідачі й інші виконавці були старші. Тепер навпаки, всі виконавці були молоденькі, а у залі сиділи старші громадяни. Невелика заля при українській католицькій церкві св. Йосафата була майже заповнена. Академія почалася проклямацією, яку прочитали молоденька сумівка Оксана Кушнірчук та пластунка Тамара Кузик. Відкрив академію голова Громадського комітету інж. Е. Кальман. Привітавши присутніх трьох українських священиків Трентону та всіх зібраних, Е. Кальман сказав, що „події, які сталися у Львові 1-го листопада 1918 року, були завершенням подій з 22-го січня 1918 року, тобто, проголошення самостійної і суверенної, ні від кого незалежної української держави, а також предвістником подій, що сталися 22-го січня 1919 року — злука українських земель в одну українську соборну народну республіку, про що було проголошено на Софіївській площі у столиці України Києві. У Трентоні ми можемо пишатися п'ятьма героями українських армій 20-их років, що ними є: Володимир Петришин, Григорій Бірбан, Василь Копаниця, Михайло Мрочко, Василь Сердюк.

Присутніх В. Сердюка та М. Мрочка присутні привітали оплесками. Інші ветерани через незадовільний стан здоров'я не могли прибути. В. Петришин прислав письмове привітання для воїнів усіх українських армій. В ньому він згадує про свою участь в УГАрмії: „Я, маючи ледве 17 років, зголосився добровольцем до Української Галицької Армії, з котрою ділив долю і недолю до її кінця в травні 1920 року, коли армію розброїли поляки на Україні. Однієї події я ніколи не забуду, коли 30-го серпня 1919 р. брав я участь у здобутті Києва із скорострілом в руках. Перейшов я злощасний чотирикутник смерти, хворував на тиф та Бог змилувався і я вижив. На Україні згинуло 40,000 галицького цвіту.

Не сумуймо на академіях, бо це радісне свято, а твердо вірмо, що скорше чи пізніше буде самостійна Українська Держава.

Святочну доповідь виголосив молодий професіонал д-р Ігор Мірчук. Він довше зупинився над словом „чин", над його змістом і значенням у день 1-го Листопада 1918 року. Цей чин зродив цілий ряд діячів і чинів. Доповідач прочитав прекрасний вірш В. Симоненка „Український Лев" та цитував О. Бердника.

У мистецькій частині, як ми згадали напочатку, виступала сама молодь. Із сольоспівом виступив Ігор Кушнір, сильний і приємний бас-баритон, якого трентонці мали нагоду чути не вперше. Він виконав: „Заквітчали дівчатонька", обр. А. Гнатишина; „Ой, нагнувся дуб високий", М. Гайворонського; „Ой, не стелися, хрещатий барвінку", обр. М. Лисенка, „Ой, чого ти, дубе" М. Стеценка. Акомпаньювала І. Кушніреві Леся Руда. Пластунка Віра Гафткович прочитала вірш О. Бабія „Вам".

На особливу увагу заслуговує виступ соліста-бандуриста Юліяна Китастого, який уміє чарувати слухачів. До історичних та народних пісень він давав цікаві пояснення про їх походження. Половина його репертуару була новою для громади Трентону. Він виконав „Зажурилась Україна"; „Розлилися круті бережечки", „Ой, крикнула лебедонька" та в'язанку стрілецьких пісень. В другій частині програми він виконав три пісні до музики Гр. Китастого: „Нагадай, бандуро, співами", сл. Н. Калюжної, „Оксана", сл. Ю. Буряківця, „Вишій, вишій" сл. М. Пироженка.

Національним гимном „Ще не вмерла Україна" закінчили цю академію.

Б. Скорупська

Українська громада в Баффало вшанувала пам'ять Митрополита А. Шептицького

Сталося це в неділю 18-го листопада ц.р., згідно з пляном Громадського комітету, обраного для цієї справи в серпні ц.р., головою якого був о. митрат д-р Павло Івахів. Ініціятором відзначення 40-річчя з дня смерти Слуги Божого Андрея був Відділ Українського Патріярхального Товариства, голова якого Оксана Бережницька зайняла в Комітеті два становища — заступниця голови й секретар.

Згаданої неділі змінено дещо й порядок Богослужень у парафії св. Миколая. Співану Службу Божу замість у каплиці Матері Божої Одиґітрії, відправлено в церкві св. Миколая. Службу Божу відправляли о. д-р Павло Івахів і о. Олександер Богун-Кенез. Присвячену Слузі Божому Андреєві проповідь виголосив о. д-р Павло Івахів, який добре знав Митрополита ще з часу своїх студій в Богословській Академії у Львові. Отець д-р Івахів засередився на рисах хрустального характеру Митрополита. В часі Служби Божої співав церковний хор під управою Михайла Проценка. Нема сумніву, що спів хору надав Богослуженню більшої урочистости.

Композиція Мар'яна Борачка під час відзначування 40-их роковин смерти Слуги Божого Андрея.

У вечірніх годинах того ж дня громадянство продовжувало звеличування Слуги Божого Андрея, але в іншій формі, а саме: взяло участь у концерті, який відбувся в авдиторії середньої школи МекКінлі в Баффало.

Громадський комітет приклав немало зусиль і старань для того, щоб концерт випав урочисто й достойно. Старання не були даремними.

Оцінку концерту слід робити не тільки з позиції слухача, але й глядача. Важливими бо в часі концерту є не тільки слухові, але й зорові враження. Так було і в даному випадку: при відкритті завіси публіка, поки почула спів на сцені жіночого хору ОЖ ОЧСУ „Мрія" під управою дириґентки Процьків Бабицької, не могла не звернути уваги на зовнішність хору, на притягаючий очі одяг хористок. Те саме відноситься і до інших виконавців програми. Публіка не могла не звернути уваги на оформлення сцени, на його символіку. В центрі своєї символічної композиції мистець Мар'ян Борачок помістив образ Слуги Божого Андрея, побоках — образи апостолів Петра і Павла, а понад ними — Матір Божу. Слід додати, що всі ці образи — це твори самого мистця. Композиція була прикрашена вишивками.

Крім хору „Мрія", який проспівав три пісні, участь в концерті взяв мішаний хор „Бурлаки", а при кінці концерту виступив ще об'єднаний хор. Обидва ці хори співали під керівництвом Михайла Проценка. Хор „Бурлаки" проспівав чотири пісні (сольові партії виконували Роман Цьолко і Теодосій Пришляк), а об'єднаний хор - дві. Останньою була пісня-молитва „Боже Великий, Єдиний" Олександра Конисього. Обидвом хорам акомпаньювала Ольга Алексевич Лавні. Інші точки концерту: сольоспів Галини Андреадіс, яка при акомпаньяменті Ольги Алексевич Лавні проспівала дві передбачені в програмі пісні, а згодом на бажання публіки ще одну, як наддаток; скрипкове сольо проф. Ярополка Ласовського при акомпаньяменті дочки Оксани Ласовської; фортепіянове сольо Давида Біловуса; дві деклямації — одна індивідуальна у виконанні молоденької сумівки Уляни Мороз, друга збірна у виконанні пластунок — Ірини Ващак, Олесі Войчак, Катрусі Пистрак, Адріяни Правак.

Були дві промови. По-українськи промовляв о. д-р Павло Івахів, а по-англійськи — о. Олександер Кенез. Подавши коротку біографію Слуги Божого Андрея, о. д-р Павло Івахів у дальшому ході своєї промови зосередився на його заходах у справі об'єднання українських Церков — православної і католицької. Промова о. Олександра Богуна Кенеза було до деякої міри доповненням першої промови. Отець Олександер говорив про повновласті, дані Митрополитові Андреєві Папою Пієм Х відносно організування Католицької Церкви східнього обряду у Східній Европі — в Московщині і в Україні.

Про цілість концерту слід сказати, що був він гідним виявом пошани для Слуги Божого Андрея. Поміж присутніми на концерті можна було бачити громадян православного віровизнання, а між ними — о. протоєрея Богдана Сенця.

Склалося так, що на радіопрограмі Патріярхального товариства в Баффало, на якій ведеться курс історії Української Церкви проф. Зенона Сагана, розділ про часи Митрополита Андрея Шептицького зійшовся із згаданими в цьому дописі святкуваннями.

Напередодні святкувань щоденник „Баффало Ньюз" помістив обширну статтю про Слугу Божого Андрея. Фраґменти святкувань передавалися по телевізії, про що подбала член Комітету Даша Процик.

Перед концертом відбулась зустріч прибулих з-поза Баффало виконавців з членами Громадського комітеті при обіді. Обід приготовили пані з Комітету.

Михайло Лоза

Асоціяція Українських Адвокатів взяла участь у конференції у Білому Домі

Молода Асоціяція Українсько-Американських Адвокатів, яка ще не досягла свого десятиріччя, уже визначилася активною участю не лише в своїх професійних справах, але й в громадському житті. З нагоди своїх Річних зборів, які відбулися у Вашінґтоні 19-21-го жовтня ц. р., вона відбула спеціяльну конференцію у Білому Домі, влаштовану для неї і присвячену важливим і актуальним справам. Учасників зборів привітав у столиці конґресмен Роберт Г. Мічел, який виголосив свій привіт у Палаті Репрезентантів, що відтак був надрукований у „Конґресовому рекорді".

Конференція у Білому Домі відбулася 19-го жовтня. Її розпочав заступник директора бюра публічних зв'язків, відомий зі своєї промови на недавній маніфестації українців 16-го вересня у Вашінґтоні, Лінас Коєліс, який привітав приявних від президента Роналда Реґена й виголосив доповідь про поточні справи.

Після того Поля Добрянська, директор европейських і совєтських справ при Раді Крайової Безпеки, говорила на тему американсько-совєтських взаємин. Після неї Джей Стівенс, заступник генерального прокуратора з Департаменту справедливости, представив політику уряду в справі поборювання злочинства, при чому з'ясував головні постанови нового, схваленого 1984 року акту контролі злочинства. Стивен Сабо з уряду східньоевропейського торговельного відділу Державного департаменту обговорив питання контролі висилки важливих стратегічних продуктів до совєтського бльоку.

В часі цих інформаційних зборів приявні мали змогу ставити низку запитань, які відносилися спеціяльно до української спільноти, зокрема в справі користування в американських судах совєтськими доказами, що їх збирає славне вже Бюро спеціяльних інвестиґацій у справах денатуралізації. Також порушувано питання, які відносяться до української меншини у Польщі.

Річні збори Асоціяції розпочалися 20-го жовтня звітом заступника голови Ігоря Раковського про останнє важливе рішення федеральним дистриктовим судом стейту Ню Джерзі, який у справі ЗСА проти Кунґіса, не лише звільнив підсудного, але й зганив Уряд ЗСА за вживання совєтами підготованих доказів проти американських громадян. Учасники зборів мали нагоду також зустрітися з визначними федеральними урядовцями, які загостили на збори, а саме з Робертом МекКонелом, асистентом генерального прокуратора для леґіслятивних справ при Департаменті справедливости, який з'ясував ролю Департаменту при перевірці й апробаті проєктів нових законів Конґресу.

Збори відвідали також Евген Іванців, урядовець сенатської Комісії для справ безпеки, який підмітив ролю адвокатів у формулюванні нового законодавства; Юрій Нестерчук, головний асистент директора для персональних справ і управління Білого Дому, який поінформував про можливості здобуття праці у федеральному Уряді для правників, та Богдан Футей, президент аґенції для вирішування справ чужих претенсій, який описав функції цієї аґенції в компетенцію якої входять відшкодування за майно сконфісковане чужими урядами. Збори відвідали також члени новоствореної Групи українських професіоналістів у Вашінґтоні, які й взяли участь у бенкеті, почесним гостем якого був Лорен Смит, голова Адміністративної конференції ЗСА. Він говорив про свої обов'язки в справах координації різних відділів і аґенцій уряду ЗСА.

В останньому дні зборів обговорено запрошення СКВУ стати його членом й вислати делеґата Асоціяції до правничого комітету у зв'язку з пропозицією, щоб Міжнародний трибунал перевів слідство в справі голодомору в 1932-33 роках в Україні.

Схвалено відбути чергову піврічну конференцію в квітні 1985 році в Торонто разом з українськими адвокатами з Канади.

Чергові Загальні збори Асоціяції відбудуться в околиці метрополітального Ню Йорку.

Збори закінчилися вибором нової Управи. Головою обрано Б. Футея, його заступником Михайла Варіса, кореспонденційним секретарем став Володимир Р. Сульжинський з Департаменту справедливости, а рекордовим—Юрій Сеник з Ветеранської адміністрації. Касиром став Ігор О. Котлярчук з Департаменту справедливости.

Н.Н.

Воїни...

(Закінчення зі стор. 2)

ни, супроводжували колону машин, які везли в кілька гірських кишлаків продукти, медикаменти, чотири дизельні генератори — електростанції й паливо для них. Колона повзла гірською серпентиною. Дихати не було чим, сонце розжарило повітря градусів до п'ятдесяти, якщо не більше. Про зупинку перепочинок у затінку й мови не могло бути. Є правило-наказ: колона не зупиняється, поки не дійде до наміченого пункту...

Одного разу нас терміново з одним із афганських підрозділів послали на охорону кишлака, біля якого лютували душмани. Шлях моєму товаришу харків'янину Сергію Редіну вже неподалік кишлака перетнула велика яма. Оббігати її не було часу. Сергій перестрибнув оцю яму. Коли бандитів вибили, ми просили Редіна ще раз стрибнути. Відмовився: „Ви що, хіба я зможу!" Киянин Олександер Денисов під час сутички з бандитами, не припиняючи стрільби з автомата, стрибнув у вікно, яке було на висоті 184 сантиметри від землі..."

На закінчення цієї розповіді, яку Отрошко переплітав іншими пригодами і значенням спортового вишколу для воїна, політруки змусило його витикнути брехню такого змісту: „Ми, радянські солдати, чесно виконуємо інтернаціональний обов'язок, допомагаємо афганському народові будувати нове прекрасне життя... Сусідній народ звернувся до Радянського Союзу з проханням про допомогу. В Афганістані ми захищаємо життя"...

В тій же „Спортивній Газеті" в числі з 7-го листопада 1984 року В. Варідзев в статті „Головна перемога" теж згадав про українського юнака, спортовця з Чернівців, який також пройшов афганістанські дороги. „Передаючи звіти про матчі запорізького „Металурга", я, в тім, як і мої колеги журналісти (читай русифікатори — прим. о.т.) й гадки не мав, що припускаюсь помилки в написані прізвища одного з гравців. За п'ять років перед цим таку ж неточність зробили працівники військомату, виписуючи призовнику военний білет. Уже згодом, трохи пізніше, іншим почерком була внесена поправка: прізвище Бєлоус замінили на Білоус, як у паспорті. Отже Дмитро Іванович Білоус, 23 роки. Біографія проста і коротка, як у тисяч його ровесників. Жив і вчився в буковинському селі з досить незвичною назвою Вікно. Батьки трудилися в колгоспі, ростили трьох дітей, які змалку допомагали по господарству, зростали працьовитими і слухняними. У школі, а потім й у Чернівцях, де Дмитро вчився в технічному училищі, він завжди був спортовим заводієм. З однаковим успіхом грав у баскетбол (кошіківку), відбиванку і футбол. Остання гра подобалася найбільше, і в мріях уже бачив себе гравцем команди майстрів. І став таки ним, але шлях до мрій проліг через випробування. Службу в збройних силах Дмитро почав у Львові в одній частині з Віктором Пасульком, який нині виступає в „Чорноморці". Та незабаром шляхи молодих спортовців розійшлися: Білоус продовжив службу у складі обмеженого контингенту радянських військ в Афганістані, виконуючи інтернаціональний обов'язок. Афганці народ гостинний.

Радянських воїнів вони повсюди зустрічають з радістю. Не раз мене і моїх товаришів оточували селяни, дякуючи за допомогу... В Афганістані я на власні очі переконався, які злигодні несе людям імперіялізм. (Очевидно, Білоус не міг сказати російський, зам наша). Удома чекали синів. І коли листопадовою ніччю три роки тому Білоус постукав у двері рідної хати, то побачив посивілу матір Марію і почув від батька Івана слова: „Молодець, синку! Я пишаюся тобою!". Після повороту Білоус грав футбол в чернівецькій „Буковині", а під сучасну пору виступає в дружині „Металург" в Запоріжжі.

Про те, скільки українських матерів посивіли і вже не побачили своїх синів з афганістанської війни, совєтська преса не пише.

Відворот...

(Закінчення зі стор. 2)

Бжезінскі не виключає еволюції СССР в сторону демократії, хоч і не ставить тут точки над „і". Але звертає увагу, що Москва шанує невтральність Фінляндії і Австрії, дивиться крізь пальці на зв'язки Східньої Німеччини й Югославії з „Европейською економічною спільнотою", допускає незалежність закордонної політики Румунії та не рухає Католицької Церкви в Польщі. На ці факти покликуються лідери і звеличники „миролюбного руху" в Европі. Але той рух не має глибокого коріння, коли німецькі соціял-демократи програли і Західня Німеччина приєдналася до країн з консервативним правлінням.

Найбільша вартість тієї статті Збігнєва Бжезінского в тому, що вона насправді розвінчує Френкліна Деляно Рузвелта, того „наївного" державного мужа, який допустив до поділу світу на вільний і невільний. Пригадаймо, що недавно і президент Роналд Реґен і державний секретар Джордж Шулц заявили, що Америка не визнала і не визнає такого поділу. Це добре явище — ступнева, але щораз виразніша ревізія дотеперішнього становища всього американського політичного світу і всього американського суспільства, яке поставило Ф.Д. Рузвелта на п'єдесталь найбільшого американського державного мужа XX сторіччя. Зміна погляду на вартість Ялтинської конференції і ревізія оцінки авторів тієї конференції не змінює сучасної міжнародної ситуації. Але починає створювати політичний клімат, який мусить зчасом відбитися і на реальній, конкретній, закордонній політиці Америки. І важко уявити собі, що коли б навіть Західня Европа „усамостійнилася" від Америки, то Америка перестала б грати ролю лідера вільного світу і міжнародної потуги з таким людським, мілітарним і промисловим потенціялом якому нема рівного у світі.

З цього погляду стаття Збігнєва Бжезінского — добра і конструктивна поява, дарма що вона в багатьох пунктах дискусійна. Ситуація в окремих країнах і міжнародна ситуація формуються в залежності від існуючого духового клімату.

Ще за нашої пам'яті загал американського суспільства — не тільки ліві ліберали — був у відношенні до СССР русофільським. На наших очах зникає той вплив, що його мали на американську закордонну політику російські історики, які нахлинули сюди після упаду царату і продовжували проповідувати тут тези офіційної російської „царської школи". У статті Збігнєва Бжезінского „Майбутність Ялти" нема вже сліду тієї російської царської історичної школи. Духовий і політичний клімат зміняється поволі. Це довготривалий процес. Але ми є свідками, як цей процес крокує у доброму напрямку.

Світове...

(Закінчення зі стор. 3)

зарям та лірникам.

У квітні 1958 року в Букаштській газеті „Новий рік" було опубліковано статтю О. Мирича „Бандура". Крім того, у Румунії, Чехо-Словаччині, Німеччині, Франції і Польщі видавалися збірники дум у перекладах на мови цих країн.

Значне зацікавлення до кобзарського мистецтва виявили також і деякі російські письменники. Так, наприклад, А.С. Пушкін дуже високо цінив діяльність кобзарів. Перебуваючи на Україні, в Кам'янці, поет у святочні дні йшов на базар послухати кобзарів та лірників. Там запрошували його до хат, щоб він мав змогу краще послухати кобзарів, поговорити з ними, записати від них пісні. Хоч Пушкін у власних творах і не змалював постаті кобзаря, але згадував про них. Так, наприклад, поема „Полтава" що, до речі, була пройнята духом української народної історичної пісні, закінчується рядками, в яких говориться про незрячого співця-кобзаря.

З любов'ю і повагою ставиться до кобзарів інший відомий російський письменник Максим Горький. На початку 90 років минулого століття він відвідав село Мануйлівку на Полтавщині, де вивчав життя і побут українського народу. Він зокрема цікавився кобзарями. Зустрічаючись з діячами української культури, він любив розповідати про те, що спостерігав на Україні, що захоплювало і привертало його увагу.

Він часто говорив про випадок, коли зустрівся з молодим незрячим кобзарем, якого зауважив... серед золотих колосків жита. Співом своїм він прямо причарував його. Прослухавши кілька пісень він почав з ним говорити. З розмови довідався, що кобзар сирота, мати його померла через кілька днів після пологів, а незрячі очі співця ніколи вже не бачили соняшного світла.

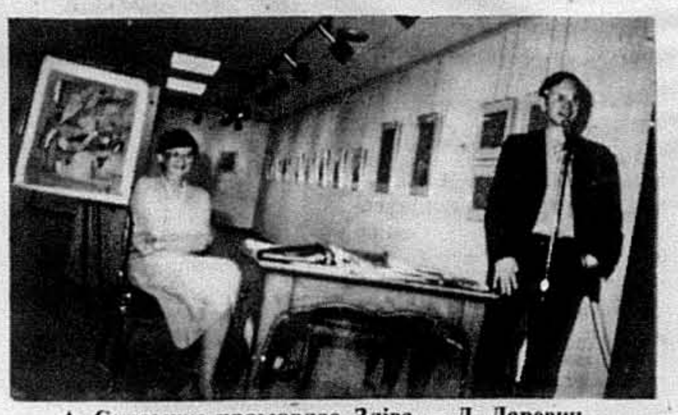
У грудні 1916 року, виступаючи в Москві на зборах письменників і культурних діячів він розповідав про талановитий український народ, його лагідні, чарівні мелодії пісень, про хвилюючу красу української музики, прекрасну українську мову. „Побувавши вперше на одному з українських ярмарків, — говорив він, — я не міг відірватися від гри кобзарів, бандуристів, лірників, цієї перлини народної творчости".

Звичайно, названі джерела не вичерпують усіх матеріялів чужинців про кобзарське мистецтво, але згодом, можливо, хтось поцікавиться цим глибше і ґрунтовніше, бо це одна з найяскравіших сторінок життя українського народу.

М.Д. Чорний

Мистець А. Соломуха в ґалерії КУМФ

Від 20-го жовтня ц.р. в Канадсько-Українській Мистецькій Фундації Торонто Антонт Соломуха з Парижу мав виставку своїх найновіших картин. В цьому самому приміщенні на закінчення виставки відбулася 30-го жовтня зустріч з мистцем, яку підготовила Дарія Даревич, меценат „Групи Чотирьох". Ця група — це сучасні мистці з України: Володимир Макаренко, Віталій Созонов, Антон Соломуха, Володимир Стрельніков. Вони мали спільну виставку в 1982 році в Інституті св. Володимира в Торонто, відтак у ґалерії Осередку Української Культури й Освіти в Вінніпеґу та в Українському Інституті Модерного мистецтва в Чикаго. Здається, це вперше Соломуха мав в Торонто самостійну виставку.

А. Соломуха промовляє. Зліва — Д. Даревич

(фото: Віра Ке)

Він походить з України, народився 1954 року, вчився в Києві, у Львові, спеціялізувався в монументальному мистецтві. В 1978 році після одруження з француженкою, йому пощастило виїхати з України в Париж, де він включився в мистецьке життя Західньої Европи, виставляючи картини в різних містах різних країн.

Соломуха дуже молодечий, дотепний, відвертий, надзвичайно талановитий. Його спогади не були ні цукрові, ні облиті сльозами Він розказував про своє життя за Залізною заслоною щиро з хлоп'ячою жартівливістю, трошки іронічно, але завжди цікаво. Його картини на стінах творили абсорбуючу мозаїку, яка притягала очі, часами викликала усмішку.

В наших часах, коли ввесь світ зайнятий дієтою, дивно, що Соломуха не мав ніякої картини з виразною кулінарною темою. Між 50 картинами були три з назвами під смак ласунів: „Їжа з рогами", „Хто їв, а хто...", „Любов до риби". Звичайно, мистці, яким тяжко було колись дістати кусок хліба, залюбки малюють страви.

Взагалі мальовання Соломухи не стандартне, теми не банальні, навіть назви оригінальні (Їжа з рогами"). В композиціях, незалежно від їхнього змісту виражена велика гармонія, навіть коли зміст турбуючий.

Тяжко накинути людям свої ідеї, якщо їхні зорові навики є зовсім інші. Зорові навики людей у Парижі, напевно, не є такі самі, як людей у Торонто. Особливо тих людей, що постійно відвідують Галерію КУМФ. Не дивно, що зображена в картинах любовна тематика, не викликала великого ентузіязму.

Соломуха компонує свої картини засобами метафоричного сенсу. Вони ніби параболі, одним змістом викликають інший зміст. У кожному разі — вони не є банальними композиціями форм і кольорів. В мистецькому світі Соломуху зараховують до катеґорії найкращих мистців у сучасному малярстві.

Віра Ке

В Дітройті...

(Закінчення зі стор. 1)

торії Дженерал Моторс, провадити програму першої сесії.

Доповідачами першої сесії були: інж. Володимир Томин, президент фірми Мишиген Диспозал, який відчитав доповідь д-р Галини Петравскас, віцепрезидента Форд Мотор компанії, про „Відпадки в автомобільній індустрії", інж. Михайло Корчинський, директор Юнійон Карбайд, говорив про „Нові види сталі для автомобілів", д-р Юрій Гамота, директор Науково-технологічного інституту при Мишиґенському університеті, говорив про „Виробничі підприємства в майбутньому".

В другій сесії конференції якою провадила д-р Лідія Костинюк, професор Стейтового мишиґенського університету, були доповіді інж. Юрія Повха, президента фірми Дифракто Лтд, на тему „Оптичний зір машини", інж. Любомира Гевка, старшого інженера-дослідника дослідної ляборатрії Дженерал Моторс про „Засоби просування майбутніх автомобілів", і д-ра Олександра Серафина, керівника плянуванням у Форт Мотор компанії, про „Комерційні практики в японській автомобільній індустрії".

Доповіді були виголошені в українській і англійській мовах, залежно від спроможності прелеґентів вживати технічну термінологію у її вірному значенні. У своїх доповідях прелеґенти користувались багатьма прозірками, які ефектовно послужили в зображенні і поясненнях скомплікованих тем. Після кожної доповіді прелеґенти відповідали на питання слухачів в українській і англійській мовах.

Під кінець програми інж. Лист попросив до слова інж. Володимира Лехіцького, директора наукових конференцій ТУАІ, який висловив признання Відділові в Дітройті за добре підготовану конференцію та цікаві, на високому рівні, опрацьовані теми. Конференцію закрив голова Дітройтського відділу інж. Микола Лаврин, дякуючи організаторам, доповідачам, модераторам і учасникам за їхній вклад і участь в конференції, як також проф. Ігореві Стебельському за те, що подбав про приміщення у Віндзорському університеті, а інж. Корчинському за прибуття і участь в програмі, безпосередньо після довгої подорожі з далекого Гонг-Конгу. Відтак учасники перейшли до студентського клюбу на товариську зустріч і там, при перекусці і в менш формальній атмосфері, продовжувались запити, дискусії і невідлучне групове фотографування.

Підсумовуючи враження учасників конференції, помітним були позитивні познаки серед учаників, їхнє захоплення компетентністю прелеґентів та засягом тем їхніх доповідей.

ПРАВОСИЛЬНИЙ СИНОД...

У листі Дарії Миндюк до редакції п.з. „Чи новий удар Ватикану?" („Свобода" ч. 233 з 7-го грудня) трапилася помилка в реченні, де мова про синод УКЦ. Повторюємо це речення повністю: „Це перекреслення значення правосильного синоду УКЦ в справі колишньої ліквідації Церкви в Україні є рівночасно зі сторони Апостольської Столиці піддержкою і признанням цієї ліквідації". — *Ред.*

Дня 2-го грудня 1984 р., після протяжної й важкої недуги, відійшов до дому Отця на 80-му році життя схимонах Студит

бл. п. брат СЕВАСТІЯН
(у мирі СЕМЕН ЛАБОВСЬКИЙ)

ПАРАСТАС відправлено в церкві св. о. Миколая в Пассейку, Н. Дж., в понеділок, 3-го грудня; похоронні відправи завершено у вівторок, 4-го грудня. Тлінні останки Покійного похоронено на цвинтарі св. Михаїла.

Монахи Студитського уставу складають щиру подяку Преп. Сестрам Служебницям, які піклувалися пок. Братом у своєму шпиталі у Lansdale Pa., та всім, що відвідували Покійника в часі його недуги; усім, що вшанували Покійного молитовною участю в похоронних обрядах і висловили своє співчуття; погребникові Henry Marrocco III, який безкорисно приготовив похорон; та тим, які зайнялися тризною.

Прославляємо Бога, що покликав брата Севастіяна до нашої монашої спільноти, щоб молитвами й прикладом своєї лагідности будував нас і других. Дякуємо Богові, що подарував нашому Братові повноту життя у Себе, де, ми певні, він заступається за нас усіх і вимолює нові покликання для нашої Церкви.

Монахи Студити
Свято-Благовіщенський монастир,
Пассейк, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 16-го грудня 1984 р. упокоївся в Бозі наш Дорогий Чоловік і Тато

бл. п.
МИХАЙЛО ФЛИС

на 79 році життя
нар. в селі Купчинці, пов. Тернопіль, Україна.

ПАНАХИДА у вівторок, 18-го грудня 1984 р., о год. 7:30 веч., в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в середу, 19-го грудня 1984 р., о год. 11-ій перед полуднем з того ж пох. заведення до церкви св. Юра в Ню Йорку. Після Заупокійної Служби Божої Тлінні Останки будуть перевезені на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У смутку —
дружина — МАРІЯ
син — ПЕТРО
донька — СОНЯ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

На Союзівці відбулась XXIII Орликіяда

Союзівка (М. Курчак)— Кінець другого тижня листопада—субота і неділя, 10-го і 11-го ц. р., стягнув на Союзівку кілька сот пластового юнацтва з їхніми виховниками, щоб взяти участь в змагу XXIII Орликіяди.

Ця пластова зустріч і змаг юнацтва, заініційовані й започатковані в 1962 році Орликівцями—8 куренем ім. Григора Орлика, стягає кожного року щоразу більше й більше пластового юнацтва, що протягом двох днів змагається у своїх інтелектуальних знаннях кожного року на іншу тему з'української історії, культури, в мистецьких виступах, пластовій самодіяльності. Закінчується цей змаг вибором гетьманича й гетьманівни даної Орликіяди.

Цього року в Орликіяді взяло участь 230 пластового юнацтва, 105 юнаків і 125 юначок, що змагались в 26 загонах: 12 загонів юнаків і 14 загонів юначок. Юнацтво приїхало під опікою своїх виховників: 19 пластових сеніорів, 28 старших пластунів, 32 представників Пластприяту й батьків-гостей. Разом всіх учасників 323 осіб, в тому 17 орликівців: 11 сеніорів і 6 старших пластунів. Командантом цьогорічної Орликіяди був ст. пл. МаркоЛисняк, Орл., бунчужним ст. пл. Петро Щерба, Орл.; писарем ст. пл. Таня Оберишин, Спрт.; зв'язковим Курінної Старшини— пл. сен. Богдан Копистянський, Орл.; капеляном Орликіяди був пл. сен. о. д-р Богдан Волошин в заступстві курінного капеляна о. крилошанина Ярослава Шуста, що був перешкоджений. Функцію лікарської опіки під час Орликіяди виконував пл. сен. д-р Андрій Лемішка. Орл. Крайовий провід Пласту в ЗСА репрезентували: голова КПСтаршини пл. сен. Евстахія Гойдиш та комендант пластунів пл. сен Юрій Тарасюк.

На цьогорічній Орликіяді ми мали шану вітати Начального Пластуна, пл. сен. д-ра Юрія Старосольського, що не тільки обсервував хід змагань протягом двох днів, але й жваво цікавився кожною частиною програми, висловлюючи свої думки, спостереження, признання.

Вже в п'ятницю ввечері почало заповняти Союзівку юнацтво з далеко віддалених Станиць—Клівленд, Дітройт, Торонто, Канада, Гемпстед –Лонґ Айленд та інші. А в суботу вранці вже від 8-ої год. автобуси й авта з поближчих станиць заповнювали паркові площі Союзівки, а юнацтво, розбігшись по доріжках оселі, з веселим гамором вітали одні одних та поспішали до головного будинку, щоб зголоситись до реєстрації, що її справно проводили двоє Орликівців: пл. сен. Микола Андрейко та пл. сен. Дарія Хухра.

В розташуваннях у приміщеннях та приготуваннях до відкриття змагу скоро проминув час і зблизилося відкриття—год. 1-ша. Відкриття відбулося у залі „Веселки", де від сцени аж до кінця залі, в трилаві стануло юнацтво під проводом гетьманича й гетьманівни попередньої Орликіяди, готове до змагу.

Перед самим офіційним відкриттям Орликіяди відбулась коротка зворушлива хвилина іменування гетьманським скобом пластуна скоба Марка Якубовича зі станиці Олбані, провів Начальний Пластун в асисті голови КПС пл. сен. Евстахії Гойдиш та курінного Орликівців пл. сен. Миколи Курчака, у присутності батьків новоіменованого гетьманського скоба.

Гетьманівна попередньої XXII Орликіяди, пл. розв. Христя Стиранка переводить збірку з юначками перед відкриттям XXIII Орликіяди

Кандидати на гетьманича й гетьманівну XXIII Орликіяди з гостем Начальним Пластуном пл. сен. д-ром Юрієм Старосольським (третій зліва в другому ряді).

Після звітів комендантові та членам Пластового Проводу слідували короткі слова-привітання Начального Пластуна, голови КПС, пл. сен. Е. Гойдиш, Володимира Кваса—від місцевого Пластприяту та управителя Союзівки Івана Рабкевича, після чого курінний Орликівців пл. сен. М. Курчак відкрив XXIII Орликіяду.

Перша частина, суботня,- це змаг у мистецьких виступах. Проводили його вміло й справно ст. пл. Таня Оберишин і ст. пл. Олесь Калиновський. На сцені чергувалися викликані загони таописували своїми приготованими сценками, скечами, співом, деклямаціями, танцями. Проходили, мов на екрані, то веселі скечі, повні пластового гумору, що викликають сальви сміху на залі, то поважні патріотичні сценки. Одні мистецькі, інші аматорські,—але всі вони оригінальні, витвір фантазії і ініціятиви юнацтва.

Вміжчасі в залі „Полтави" відбувалася іспитова гутірка кандидатів на гетьманича і гетьманівну XXIII Орликіяди, що її провела Комісія вибору гетьманича-гетьманівни у складі: пл. сен. д-р А. Лемішка, пл. сен. Ольга Равлюк, пл. сен. Б. Копистянський, ст. пл. Гілярій Зарицький під головуванням пл. сен. Марусі Січинської.

Біля 6-ої год. вечера на сцені—останній Загін зі своєю мистецькою точкою, і перша частина змагу скінчилася. Юнацтво поспішало на вечерю, щоб зараз після неї, в год. 8-ій, зібратися знову на залі зі своїми виховниками на товариську забаву, що нею проводили члени старшопластунського куріня Орликівців.

А тим часом, коли молодь забавлялася та знайомилася між собою, в віллі „Полтава", квартирі Орликіяди, відбулася зустріч Курінної Старшини Орликівців і Команди Орликіяди з представниками станиць, пластовими представниками й виховниками та представниками Пластприяту, й гутірка на тему Орликіяд.

Там при каві й смачній перекусці, що її приготовили місцеві Орликівки—Д. Хухра, Таня Паш і Ольга Равлюк—провадилася жвава дискусія на тему організації та перепроваджування Змагу. В дружній гутірці присутні поділилися своїми спостереженнями, заввагами, подали суґестії змін чи поліпшень. Ці думки послужать опісля Орликівцям при плянуванні наступних Орликіяд.

Год. 11-та вечора—закінчення товариської забави, розхід юнацтва до кімнат і на оселі настала нічна тиша.

Другий день Орликіяди— неділя. Після сніданку Святу Літургію для учасників Орликіяди править у місцевій церкві о. д-р Богдан Волошин, місцевий парох і під час неї виголошує знаменну й дуже актуальну проповідь на тему характер пластуна— його роля і завдання в теперішню пору і в сучасних обставинах. На Службі Божій багато пластової моолі приступило до Св. Причастя.

Після Богослужби зараз же відбувається на сцені відкритий панель кандидатів на гетьманича-гетьманівну, а після його закінчення почалась друга частина Змагу- панель загонів на тему: „Мандрівка по Україні". Загони витягали тему свого питання та спільно давали обширну відповідь. Суддейська лава-жюрі, що складалася з п'яти осіб: двоє Орликівців- пл. сен. Таня Паш і ст. пл. Богдан Курчак, пл. сен. Віра Слободян-Попель та пл. сен. д-р Юрій Солтис і представник Пластприяту Ярема Бачинський, так як і попереднього дня, уважно слідкували за відповідями, звертаючи увагу не тільки на саму тему та її знання, але також на мову, запас слів, побудову речень, спосіб вислову. Старший пластун Петро Щерба одночасно провіряє правильність одностроїв і пластову поставу Загонів.

На закінчення цієї частини комендант зарядив коротку перерву на обідову перекуску, що її дістали учасники тут же на залі для заощадження часу. Під час перерви оціночні комісії під проводом Трибуналу, що до нього входили пл. сен. Д. Хухра ,Надія Штогрин і ст. пл. Марко Лисняк під проводом курінного судді пл. сен. Володимира Шуста, звели оцінки разом, визначили місця, виповнили грамоти-нагороди.

Треба зазначити, що всі загони, крім одного, привезли зі собою по одному експонатові пластової самодіяльности. Вони були всі виконані до теми Орликіяди, багато з них дуже оригінальні та майстерно виконані. Над їх оцінкою працювала комісія під проводом пл. сен. Б. Копистянського, до якої належали: пл. сен. Іванна Солтис, ст. пл. Гілярій Зарицький та ст. пл. Арета Підвербецька.

Проголошення висліду Змагу XXIII Орликіяди та її закінчення відбулися у приспішеному темпі, щоб дати змогу далеко віддаленим станицям якнайскорше від'їхати, бо їх чекало ще 10, 12, а то й 14 годин їзди. Ці станиці заслуговують на признання, бо вони, не жаліючи труду і коштів, висилають своє юнацтво щороку на Орликіяди.

В імені Комісії вибору гетьманича-гетьманівни вислід проголосив пл. сен. д-р А. Лемішка в асисті голови комісії пл. сен. М. Січинської та вручив їм нагороди: книжку І. Борщака „Великий Мазепинець—Григор Орлик", що її перевидав курінь Орликівців, і яка дотепер була на книжковому ринку „білим круком".

Гетьманичем XXIII Орликіяди вибрано пл. скоба Євгена Сторожинського, 17 курінь, Клівленд; його заступником вибрано пл. розв. Мірка Джулинського, 3 курінь Торонто; гетьманівною XXIII Орликіяди вибрано пл. розв. Андрею Тершаковець, 22 курінь Нюарк; заступницею—пл. розв. Ладу Онишкевич, 14 курінь,Філядельфія.

Уступаючі гетьманич-гетьманівна попередньої XXII Орликіяди: пл. скоб Я. Кульчицький та пл. розв. Х. Стеранка передали новообраним своїм наступникам відповідні шарфи та гетьманські кереї.

Вислід загального точкування від імені всіх комісій проголосив курінний Орликівців пл. сен. М. Курчак.

Юнаки: перше місце здобув 15 курінь ім. І. Чмоли, Торонто, Канада; друге— 17 курінь ім. Байди Вишневецького, Клівленд; третє— Перший курінь ім. Федя Черника, Філядельфія.

Юначки: перше місце—14 курінь ім. Олени Теліги, Філядельфія; друге—4 курінь ім. Лесі Українки, Торонто, Канада; третє—10 курінь ім. Ольги Кобилянської, Дітройт.

Грамоту вирізнення за найкращу відповідь в панелі здобув 4 курінь юначок ім. Лесі Українки, Торонто; грамоту вирізнення за найкращий мистецький виступ здобув 14 курінь юначок ім. Олени Теліги, Філядельфія.

За експонати пластової самодіяльности здобули місця: перше—10 курінь юначок ім. Ольги Кобилянської, Дітройт; друге—28 курінь ім. Княгині Ольги, Клівленд; третє—самостійний гурток „Ластівки", Ню Бронзвик.

Під час перебігу XXIII Орликіяди в місті Ню Йорку перед будинком Об'єднаних Націй відбував протестну голодівку вже десятий день в обороні своїх друзів-дисидентів Павло Стокотельний, чоловік пластової подруги пл. сен. Надії Світличної. Для підтримки його акції зібрано під час цієї Орликіяди кількасот підписів учасників і передано їх до КПС для дальшого використання. Цією акцією займався ст. пл. Роман Пиндус.

Молитвою та коротким кінцевим словом курінного Орликівців закінчено XXIII Орликіяду, що відбулася згідно з пляном та в зразковому порядку при сезоново лагідно-теплій погоді.

З приємністю мусимо зазначити й ствердити, що й на цій Орликіяді пластова постава юнацтва була більш ніж задовільна й гідна похвали, за що належить теж признання її виховникам та опікунам, що відповідали за цю ділянку.